

SI SOCIALISTISK • INFORMATION

FEBRUAR 2007 • NR. 215 • 25. ÅRGANG

SHHH!

Offentligt ansatte bange for at bruge ytringsfriheden

LÆS OGSÅ I DETTE NUMMER

STUDENTERKAMP I GRÆKENLAND • ABORTVALG I PORTUGAL
INDUSTRIKULTUR '07 • GYMNASIER I KONKURRENCE

Ytringsfrihed til debat

Ytringsfriheden er til debat i disse år. Begrebet blev bl.a. endevennt i pressen i forbindelse med Muhammedkrisen. I Socialistisk Informations redaktion synes vi, at der har været en tendens til at begrænse diskussionen til pressens rolle. Ytringsfrihed gælder f.eks. også ansattes ret til at påpege fejl og mangler, som de finder i forbindelse med deres arbejde. Når det handler om mere alvorlige ting som ulovligheder eller risikomønstre, burde det vel egentlig være en pligt at ytre sig. I stedet løber ansatte ofte en stor personlig risiko. Det handler indblikket i dette nummer af SI om.

Offentligt ansatte rammes ikke kun på deres ret til at ytre sig. Den offentlige sektor præges af stadig mere statslig kontrol og markedsføring. Vi skriver om udviklingen på det sociale område og gymnasierne. Som sædvanlig ser vi også ud i verden, denne gang til bl.a. Portugal, Grækenland og Iran.

Socialistisk Påskeseminar

Igen i år afholder SAP et seminar i påsken. Seminaret er åbent for alle interesserede. Ideen er at kombinere en påskeferie i landlige omgivelser i Jylland med et seminar med et alsidigt politisk indhold. Se programmet og få flere informationer på bagsiden af dette blad.

SI-indsamling, tæt på mål

Indsamlingen af 30.000 kroner til Socialistisk Information nærmer sig sin afslutning.

Vi har ved redaktionens afslutning nået 27.097 kroner. Selvom vi således er tæt på målet, stopper vi ikke indsamlingen. Lad os give den en sidste skalle, så vi når målet til næste nummer.

**Send et beløb til Socialistisk Information,
giro 906 3366 eller reg. nr. 9570, konto 906 3366**

INDHOLD

INDBLIK: YTRINGSFRIHED

Forsvar ytringsfriheden – brug den!	3
»Whistleblowers« under angreb.....	6

FOKUS

Selvfølgelig støtter socialister ulovligheder	8
---	---

DET SELVEJENDE GYMNASIUM

Gymnasierne skal konkurrere om kunderne	9
---	---

KOMMENTAR

Det ikke-målbare skal gøres målbart.....	12
--	----

INTERNATIONALE NOTER

Sydkorea, EU, Afrika, Guinea, USA, Vestbengalen....	14
---	----

GRÆKENLAND

Studenter kæmper mod privatisering	16
--	----

IRAN

En islamisk »kinesisk model«?.....	18
------------------------------------	----

PORTUGAL

Abort eller ej – portugiserne til valg igen	22
---	----

INDUSTRIKULTUR

Arbejderen på museum	24
Industriens billeder.....	25

DET SKREV VI FOR 25 ÅR SIDEN

SF og den socialdemokratiske finanslov.....	27
---	----

SOCIALISTISK PÅSKESEMINAR 2007

Se programmet og tilmeld dig	28
------------------------------------	----

Månedssbladet

SOCIALISTISK INFORMATION udgives af Socialistisk Arbejderparti (SAP) – dansk sektion af Fjerde Internationale

Socialistisk Information

redigeres af et udvalg bestående af:
Bjarke Friberg, Ebbe R. Jørgensen, Katrine
T. Mikkelsen, Bodil Rasmussen, Christina
C. Nielsen, Bertil Videt, Nina T. Andersen,
Nicolai Bentsen og Åge Skovrind (ansv. red.)

Sign. artikler står for forfatternes egen regning.

Henvendelse til redaktionen:
Studiestræde 24, 1., 1455 København K.
Telefon: 33 33 03 17 (læg besked på tlf. svarer)
e-post: si@sap-fi.dk

Abonnement: 175 kr., dog 100 kr.
hvis man er på pension, bistand, SU
eller mindre. Introduktionspris: 50 kr. for
et halvt år (gælder kun for nye abonnenter)

Der kan tegnes abonnement ...

- 1) ved at indbetale beløbet på giro 906-3366,
Socialistisk Information,
Studiestræde 24, 1., 1455 Kbh. K,
- 2) ved at gå ind på www.sap-fi.dk,
- 3) ved at sende en check til SIs adresse

Tryk: SAF

Redaktionen afsluttet den 28. januar 2007

SI nr. 216 udkommer primo marts 2007

ISSN 0108-1861

Forsvar ytringsfriheden – brug den!

En stor FTF-undersøgelse fra sidste år viste, at mange offentligt ansatte er bange for negative konsekvenser, hvis de udtaler sig offentligt om forhold på deres arbejdsplads. Frygten er en alvorlig hindring for den kritik og debat, som er nødvendig for at kunne opnå forandring og forbedringer i den offentlige sektor.

AF JOHN JESSEN

Venstres tidligere politiske ordfører, Jens Rohde, sagde sidste efterår offentligt, at Helle Thorning-Schmidt ikke var kompetent til at være statsminister. Dagen efter sagde hans nye arbejdsgiver, TV2 Radio, at han skulle stikke piben ind og ikke udtale sig om politik.

Heldigvis var der nogen, der stillede op til forsvar af hans ytringsfrihed, og – af alle – Enhedslisten spurgte kulturministeren, om ytringsfriheden ikke også gælder for ansatte i DR og TV2.

Ministeren svarede, at de grundlovssikrede rettigheder – herunder ytringsfrihed og retten til at være medlem af politiske partier eller interesseorganisationer – også gælder

for ansatte i DR og TV2 på linje med andre såvel offentligt som privat ansatte.

En sag for ombudsmanden

Der er flere andre tilfælde, hvor mennesker har måttet gå til ombudsmanden for at få bekræftet deres ytringsfrihed og ret til at bruge den. Her er nogle eksempler:

1. En vicekriminalkommissær ved Rigspolitiet, der var efterforskningsleder i en drabssag, udtalte sig offentligt om manglende mandskab til efterforskningen. En overordnet vicekriminalinspektør meddelte ham, at han ikke måtte udtale sig til pressen om interne forhold.

Ombudsmanden udtalte om sagen, at vicekriminalinspektøren ikke havde ret til at lægge begrænsninger

på vicekriminalkommissærens adgang til at udtale sig til pressen.

2. To sygeplejersker udsendte en kritisk pressemeddelelse om arbejdsforholdene på amtets sygehus. En uge senere udsendte amtet en pressemeddelelse, hvor amtets sundhedsudvalg beklagede, at sygeplejerskerne ikke havde anvendt sygehusets normale tillidsmands- og ledelsessystem.

Ombudsmanden beklagede amtets kritik af sygeplejerskerne, som han fandt uberettiget, da deres udtalelser lå inden for rammerne af offentligt ansattes ytringsfrihed.

3. Fem medarbejdere i Esbjerg Kommunes Flygtningegruppe havde sendt et brev til bl.a. borgmesteren, hvor de klagede over, at deres afdeling ikke havde fået ekstra arbejds-

» En sikker ytringsfrihed for de ansatte kan være et afgørende middel mod, at der i det offentlige foregår skandaler og misbrug, som forholdene i den tidligere Farum Kommune er et ekstremt, men ikke enestående, eksempel på.«

kraft i forbindelse med en omstrukturering af ressourcer. Kommunen gav dem derefter et tjenstligt pålæg om, at de ikke måtte henvende sig til det politiske system uden om ledelsen.

Ombudsmanden udtalte, at ledelsen i det offentlige er ret frit stillet til at lave regler for kommunikationen mellem ansatte og ledelsen, herunder den politiske ledelse, men bemærkede, at en sådan ret er begrænset af princippet i grundlovens § 77 om de ansattes adgang til at udtale sig som privatpersoner.

(Sagerne er sammen med andre omtalt på hjemmesiden www.ombudsmanden.dk)

En sag for fagbevægelsen

Disse tilfælde er enestående i den forstand, at de er kommet til afgørelse hos ombudsmanden. Til gengæld er lignende forsøg på at begrænse ytringsfriheden langt fra ualmind-

lige. Det fremgår bl.a. af en stor undersøgelse, som FTF, der er fælles organisation for de fleste offentligt ansatte, har gennemført. Sidste år blev 2.700 medlemmer spurgt om deres erfaringer med ytringsfriheden på deres arbejdsplads. Her svarede over halvdelen, 53 %, at de mener, at det kan have negative konsekvenser, hvis de udtaler sig offentligt om forhold på deres arbejdsplads.

Ud af denne halvdel forventer igen over halvdelen, at de vil blive indkaldt til »kammeratlig samtale« af deres arbejdsgiver. Endnu flere af dem, 63 %, regner med, at sådanne udtalelser vil blive opfattet som illoyale af arbejdsgiveren. Hver fjerde frygter direkte, at deres ansættelse kan blive truet, eller at de kan få forbud mod at udtale sig fremover.

Selvicensur – eller fyring

Denne udbredte opfattelse hos offentligt ansatte er ikke ubegrundet.

Ifølge den nævnte undersøgelse har 30 % af dem selv oplevet, at udtalelser har haft negative konsekvenser for dem – og halvdelen af disse personer fik en advarsel eller blev fyret.

Den usikkerhed eller frygt hos de ansatte, som denne undersøgelse dokumenterer, betyder helt givet, at mange afholder sig fra offentlig kritik eller ytringer i det hele taget. Det er en form for selvicensur, der måske er den største trussel mod deres ytringsfrihed. Det er samtidig en situation, der giver stort spillerum til, at ledere i det offentlige træffer beslutninger, der ikke møder modspil – og som de politiske ledere accepterer, bl.a. fordi de ikke får kendskab til de ansattes holdninger, kritik og alternative forslag.

Krav om lovsikring af ytringsfriheden

I april sidste år kom et udvalg under Justitsministeriet – efter flere års arbejde – med en betænkning om offentligt ansattes ytringsfrihed, som alene endte med, at ministeriet udsender en vejledning til offentligt ansatte om deres ytringsfrihed.

FTF forsynede udvalget med en lang række eksempler på angreb på de offentligt ansattes ytringsfrihed og er ikke tilfreds med, at en vejledning er alt, hvad der kommer ud af det. Sammen med LO og Dansk Journalistforbund har FTF derfor i en mindretalsudtalelse krævet, at der indføres en generel lovbestemmelse,

Ikke høre – ikke se – ikke tale. Så glider arbejdet let, uden bøvler og problemer! Enhver leders drøm?

»» Det gælder her som for alle andre af de demokratiske rettigheder, som især arbejderbevægelsen har tilkæmpet sig, at det bedste forsvar for en rettighed er at bruge den.«

der fastslår, at en offentlig arbejdsgiver ikke må begrænse lovlige ytringer eller udtalelser om kritisable eller ulovlige forhold på arbejdspladserne. De faglige organisationer tilføjer, at dette skal følges op af særlige regler om, at der kan fældes dom om, at en ansættelse skal opretholdes, og at der skal gives højere godtgørelser i denne slags sager.

Hvor skoen trykker

Et af Fogh-regeringens seneste udspil har fået salgstitlen »Kvalitetsreform af den offentlige sektor«.

Bortset fra, at det er et forsøg på at dække over forringelser af den offentlige velfærd, er det en hån mod de mange lærere, pædagoger, sundhedspersonale og andre ansatte, der hellere end gerne vil forbedre kvaliteten af deres arbejde i det offentlige, men som mangler ressourcerne. Når dertil lægges, at der er udbredt utryghed ved at udtale sig om forholdene på arbejdspladsen, er det svært at se, hvem det er, der skal reformere det offentlige, så kvaliteten bliver bedre.

Der kan laves mange kvalitetsundersøgelser og udgives rapporter om det offentliges tilstand – og det kan i bedste fald ikke skade. Men hvis dem, der ved, hvor skoen trykker, holder sig tilbage med deres mening – eller slet ikke bliver spurgt – kan det kun blive overfladisk og en undskyldning for, at regeringen kan indføre endnu mere kontrol ovenfra og ned, som det f.eks. er sket inden for uddannelserne – fra folkeskole til universiteter.

En garanteret ytringsfrihed for offentligt ansatte er nødvendig for, at der kan udvikles en demokratisk styring af den offentlige sektor, hvor de ansatte i tæt samarbejde med bru-

gerne og med de privatansattes organisationer kan udøve kontrol med, at kvaliteten af arbejdet er i orden – og stille krav om, at der gives de nødvendige bevillinger.

Skandaler og misbrug kan forebygges

Hertil kommer, at en sikker ytringsfrihed for de ansatte kan være et afgørende middel mod, at der i det offentlige foregår skandaler og misbrug, som forholdene i den tidligere Farum Kommune er et ekstremt, men ikke enestående, eksempel på. I Farum var de åbenlyse ulovligheder i årevis kendt i mange dele af forvaltningen, men ingen af de ansatte turde sige fra eller nægte at udføre ulovlige ordrer.

Der er ingen garanti imod, at der kan komme en ny Farum-sag. En af dem, der har forsket på området, professor i statskundskab Tim Knudsen, forudser således, at endnu flere offentligt ansatte fremover vil frygte at bruge deres ytringsfrihed:

– I takt med, at den offentlige sektor bliver endnu mere virksomhedsgjort, kræver man ikke kun medarbejdernes arbejdskraft. Nu skal de give sig med hud og hår for at leve op til »virksomhedens«, dvs. ledelsens, selvforståelse.

... også i den private sektor

Det samme gælder for ansatte i den private sektor, der får viden om ulovlige forhold, men ikke tør udtale sig om dem af frygt for konsekvenserne for deres job. Hvor mange kødskandaler kunne ikke være taget i opløbet, inden nogen blev syge af den fordærvede mad, hvis de ansatte havde sagt fra – og måske direkte blev opfordret af myndighederne til

at sige, hvad de ved – mod til gengæld at være sikret mod repressalier fra deres arbejdsgiver.

En ekspert i ytringsfrihed, pressejurist på Danmarks Journalistuddannelse, Oluf Jørgensen siger til FTF (hjemmesiden: www.ftf.dk/resonans), at de privat ansattes ytringsfrihed, som de har både ifølge grundloven og Den Europæiske Menneskerettighedskonvention, krænkes på arbejdspladser i Danmark. Dette i modsætning til en række andre lande. Han tager udgangspunkt i en aktuel sag, hvor ejeren af et trykkeri ved en faglig voldgift fik medhold i, at han kunne fyre en tillidsrepræsentant, som udtalte sig offentligt. Hans konklusion er, at denne sag bør prøves ved Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol, for hvis voldgiftens afgørelse får lov at stå uimod sagt er det en kraftig begrænsning af ytringsfriheden.

Det bedste forsvar

Grænserne for ytringsfrihed kan ikke brydes ved, at problemerne forties. Tværtimod. På samme måde som Enhedslisten i eksemplet i starten af denne artikel forsvarede ytringsfriheden – ikke mindst for politiske modstandere – er det nødvendigt, at både politiske og faglige organisationer stiller op til forsvar for ytringsfriheden – og gør det hver gang den trues.

Det kan gøres ved at stille krav til loven eller til overenskomsterne – men det er ikke nok: Det gælder her som for alle andre af de demokratiske rettigheder, som især arbejderbevægelsen har tilkæmpet sig, at det bedste forsvar for en rettighed er at bruge den.

Det bedste forsvar for ytringsfriheden er at sige til – og sige fra.

»Whistleblowers« under angreb

Whistleblower Act og anden lovgivning i USA beskytter offentligt ansatte mod repressalier, hvis de afslører magtmisbrug og andre uregelmæssigheder i deres arbejde. Men ytringsfriheden er kommet under kraftigt angreb fra Bush-administrationen. Især efter udnævnelsen af ny chef for det kontor, som har til formål at hjælpe »whistleblowers«.

AF JEFF RUCH

Scott Bloch blev i 2004 blev udnævnt af præsident Bush som leder af Rådet for Særlig Rådgivning (Office of Special Counsel, OSC). Rådet har til formål at beskytte personer, ansat af forbundsmyndighederne, så de frit kan afsløre spild, snyd og misbrug i det offentlige. Imidlertid er beskyttelsen af de såkaldte »whistleblowers« (angivere, red.), under Scott Blochs ledelse reelt blevet afskaffet.

Rådet afviser hundredvis af sager, mens stort set ingen bliver anerkendt og taget op. Ifølge den årlige redegørelse for 2004 (som først blev offentliggjort i slutningen af første kvartal af finansåret 2006), blev mindre end 1,5% af klagerne fra whistleblowers undersøgt, hvorimod over 1.000 henvendelser blev afvist, inden de overhovedet blev åbnet. Kun i otte sager blev det vurderet, at dokumentatio-

nen var i orden, og heraf handlede en om tyveri af et skrivebord, mens en anden vedrørte overtrædelse af en adgangstilladelse. I det første år med Scott Bloch som leder er antallet af sager med positivt resultat faldet med i alt 24%.

Ufuldstændige sager afvist per automatik

Der er allerede indgivet en række klager over Bloch. Selv forsvarer han sine første 13 måneder i jobbet med, at der er indhentet et stort efterslæb i sagerne. Til dette siger Jeff Ruch, som er leder af organisationen Offentligt Ansatte for Ansvarlig Miljøbeskyttelse (PEER):

– Efterslæb og forsinkelser er dårligt, men det er ikke lige så dårligt som bare at droppe sagerne over en kam.

Ifølge en redegørelse fra Bloch i februar 2005 blev over 470 klager over

repressalier afvist, og ikke eneste gang havde han positivt accepteret et forsvar for en whistleblower. For at fremskynde afvisningerne gennemførte han oven i købet en regel, som forbød rådets medarbejdere i OSC at kontakte en whistleblower, hvis vedkommendes sag blev vurderet at være ufuldstændig eller tvivlsom. I stedet skulle OSC afvise sagen. Hundredvis af whistleblowers har altså aldrig fået en chance for at forklare deres sag.

Ruch pointerer, at disse tal kun refererer til de sager, der var i efterslæb, og ikke til nye sager.

Medarbejderne klager

3. marts 2005 rejste medarbejdere i OSC, i samarbejde med flere civile organisationer, en klagesag mod Bloch. Hans egne medarbejdere anklagede ham for at bryde de selv samme regler, som han skulle værne om. Klagen indeholder en række konkrete eksempler på ulovlige påbud om mundkurve til ansatte, kammerateri, personlig forfølgelse og repressalier, som har tvunget en femtedel af medarbejderstaben i OSC's hovedkvarter til at sige op. Klagen var rettet til præsidentens særlige Råd for Integritet og Effektivitet, som imidlertid ikke reagerede i syv måneder. Blandt klagerne over Bloch var miljøorganisationen PEER, hvis leder Jeff Ruch nu stiller spørgsmålet, hvem der holder vagt over vagthundene.

Dette er den tredje undersøgelse

PROJECT CENSORED I 30 ÅR

Project Censored handler om de nyheder, der aldrig blev nyheder i de store medier. Organisationen bag projektet holder til på Sonoma State University, der ligger nord for San Francisco i staten Californien. Hvert år udgiver man de 25 mest oversete nyheder i det forløbne år. I alt er udgivet 30 årbøger. De oversete nyheder er væsentlige historier, der pga. kommercielle og politiske interesser aldrig nåede frem til den brede offentlighed. Gruppens erklærede mål er at opmuntre til at give de kontroversielle historier en bredere dækning i massemediernes og samtidig opdrage befolkningen til at stille større krav til massemediernes nyhedsdækning eller til at søge efter viden og informationer hos alternative nyhedskilder. Artiklen om whistleblowers var en af de 25 historier i 2007-årbogen.

Læs de oversete historier og mere om projektet på <http://www.projectcensored.org/>

af Blochs virksomhed efter mindre end to år i embedet. Både regeringens kontroludvalg (Government Accountability Office) og en underkomite i Senatet har undersøgelser i gang om massiv afvisning af whistleblower-sager, ansættelse af egne venner og Blochs specifikke forflyttelse af homoseksuelle medarbejdere, samtidig med at han afviser at undersøge sager, der vedrører diskrimination på grund af seksuel orientering.

Vil genindføre

»suveræn immunitet«

Også i Arbejdsministeriet er man begyndt at manøvrere bag kulisserne for at afskaffe rettigheder for whistleblowers. Næste skridt vil være, at Arbejdsministeriet afviser sager fra føderalt ansatte, som klager over overtrædelse af loven om Rent Vand og loven om Sikkert Drikkevand.

Rådgiver for PEER, Richardt Condit, siger:

– Ansatte i fx Miljøstyrelsen (Environmental Protection Agency, EPA) fungerer som offentlighedens øjne og ører... Arbejdsministeriet er ved at lukke en af de få legale muligheder for whistleblowers.

Arbejdsministeriet prøver at genindføre den gamle doktrin om suveræn immunitet, altså at regeringen ikke kan sagsøges uden sin egen accept. Sekretæren for Arbejdsministeriets Undersøgelseskommision opfordrede for nylig EPA til at føre en sag til forsvar for suveræn immunitet, hvor en kvinde forsøgte at håndhæve sine tidligere sejre.

Joanne Royce, leder i Projekt Ansvarlig Regering (Government Accountability Project (GAP)), opsummerer en bekymring, som mange deler:

– Vi ønsker ikke offentligt ansatte, som er bange for at miste deres job, fordi de står frem mod ulovlig forurening begået af interesser med de rette politiske forbindelser.

»Du gjorde det rigtige »whistleblower«. Så vi er naturligvis nødt til at fyre dig. Farvell!

Opdatering

Artiklens forfatter, Jeff Ruch, har tilføjet denne opdatering:

Med den mindske kontrol fra Kongressens side og den svingende kvalitet i den undersøgende journalistik, får institutioner som Office of Special Counsel endnu større betydning som en kanal til åbenhed i regeringen. Desværre er OSC under den nuværende – af Bush udpegede – leder, i stedet for at være et tilflugtssted for whistleblowers blevet et eksempel på en falsk forhåbning for tusinder.

Hvert år oplever hundredvis af offentligt ansatte, som opdager problemer lige fra trusler mod den offentlige sikkerhed til misbrug af skatteydernes penge, at deres rapporter om uregelmæssigheder bliver syltet af OSC. Som følge heraf bliver disse førstehånds rapporter om embedsmisbrug ikke undersøgt og kommer stort set aldrig frem til offentlighedens kendskab. Betydningen af dette er, at forbundsmyndighedernes arbejde bliver indhyllet endnu mere i hemmelighedskræmmeri og misinformation. Borgerne bliver dårligere informeret om deres regering og dårligere i stand til at være i kontakt med de mennesker, som er sat til at arbejde for dem – de offentligt ansatte.

For nylig har ansatte i OSC indgivet en klage over deres chef – den mand, som er udpeget til at være forsvarer for whistleblowers. Efter flere

måneders forsinkelse har det Hvide Hus videresendt klagen til vurdering hos Inspector General for the Office of Personal Management. Denne angiveligt uafhængige vurdering er netop begyndt for alvor, næsten et år efter at klagen blev afleveret.

Dertil kommer, at regeringens Kontrolkomite (Government Accountability Office) udsendte en rapport i maj 2006 med et skarpt angreb på Scott Bloch for at ignorere reglerne om fair og lige vilkår for ansøgere til konsulentopgaver. GAO anbefalede også oprettelsen af en uafhængig kanal, hvor ansatte i OSC kan fremsætte klager over den OSC's Særlige Rådgiver.

I en anden ny sag, hvor PEER har anlagt sag mod den Særlige Rådgiver for at få offentliggjort dokumenter om kammerateri ved ansættelser, er der kommet yderligere materiale frem, som viser, at de pågældende konsulenter øjensynligt ikke har udført nogen opgaver overhovedet.

Og i en ny årbog til Kongressen er OSC (provokeret af kritikken for manglende resultater) for første gang holdt op med at angive, hvor mange whistleblower-sager, som fik et positivt udfald. Det er således umuligt at sige, om der er nogen, som i øjeblikket bliver hjulpet af kontoret.

PEERs hjemmeside indeholder nyt om den seneste udvikling af denne historie og baggrundsmateriale om konflikten. Se <http://www.peer.org/>

Selvfølgelig støtter socialister ulovligheder

Selvfølgelig støtter socialister ulovligheder som besættelse af tomme bygninger. Både gammel og nyere historie har vist, at den form for civil ulydighed ofte er vejen til forandring og fremskridt.

AF SAP'S FORRETNINGSUDVALG

Det borgerlige Danmark – med tante Berlingeren i spidsen – er faldet i svime over at Morten Kabell, der repræsenterer Enhedslisten i Københavns Borgerrepræsentation, under besættelsen af en tom bygning på Dorteavej udtalte, at han støttede de unge, og at han opfordrede de unge til at blive i Ungdomshuset på Jagtvej.

Repræsentanter for Venstre, Konservative og Dansk Folkeparti mener grundlæggende ikke, at et parti må udtale støtte til ulovlige handlinger.

Selvfølgelig støtter socialister ulovligheder som besættelse af tomme bygninger. Både gammel og nyere historie har vist, at den form for civil ulydighed ofte er vejen til forandring og fremskridt.

Historisk ulydighed

For at tage et nærliggende eksempel var de københavnske kommunalpolitikere i mange år så godt som enige i, at det var fint med et selvstyret ungdomshus på Jagtvej. Men den opfattelse nåede de først frem til, efter at unge havde gennemført en stribe – ulovlige – besættelser af tomme bygninger i København fra den nedlagte rugbrødsfabrik Rutana over det tidligere kloster i Abel Cathrinesgade til bygningen på Jagtvej.

Ulovlige faglige blokader har også været et af de aktionsmidler, som har været med til at skabe de fremskridt for arbejderklassen, som i dag hyldes af stort set alle partier som »det danske velfærdssamfund«.

Og de fleste – undtaget politikere

fra Kristeligt Folkeparti – bakker op om kvinders ret til at bestemme over deres egen krop og liv - også selvom de lever i et land, hvor abort er forbudt og selvom forbuddet er vedtaget i et parlament.

Moral er godt...

Samtidig støder vi ofte på politikere fra de forargede partier, ikke mindst DF, som forklarer, at de ikke ser noget behov for at overholde love og underskrevne internationale aftaler, hvis de er uenige med dem. Og på det mere private plan kan vi nævne Pia Kjærsgaards peberspray - for ikke at tale om diverse borgerlige politikeres skattesager og ægtefællers lemfældige omgang med arbejdsmiljø og opholdstilladelser til deres ansatte.

I større skala ser vi gang på gang Venstres, Konservatives og Berlingskes bagmænd i de største erhvervsvirksomheder bryde loven for at score flere penge. Skiftende regeringer har stået bag ulovlig overvågning af politiske modstandere. Og kommuner ser igennem fingrene med brud på arbejdsmiljøregler og sundhedsregler for at spare penge, senest med det asbestdryssende tag i sportshallen i Skanderborg.

Aktioner der gavner!

Gennem tiderne har vi på venstrefløjen brugt udtrykket »Vi vil kæmpe

med alle midler – selv lovlige«. En humoristisk måde at formulere grundprincippet om, at den afgørende skillelinje mellem forskellige aktionsformer ikke er, om de er lovlige eller ulovlige.

Det betyder ikke, at ulovlige aktionsformer nødvendigvis er de bedste, de mest socialistiske eller de mest revolutionære.

De bedste aktionsformer er dem, der giver resultater.

De mest revolutionære handlinger er dem, der bringer os nærmere en socialistisk revolution.

Om disse aktionsformer er lovlige eller ulovlige, afhænger af tid og sted.

Og i et kapitalistisk samfund med relativt mange demokratiske friheder og ikke mindst med udbredt tillid til de parlamentariske institutioner hos det store flertal af befolkningen vil de mest fornuftige aktionsformer som regel ligge inden for lovens rammer. De vil ofte give størst opbakning og den optimale kollektive styrke og dermed den største chance for succes, mens ulovlige aktioner nemt kan isolere de kæmpende fra flertallet.

Med det udgangspunkt kan vi i nogle situationer blive uenige med Ungdomshusaktivisterne om aktionsformer. Selv om det er nemt at forstå de frustrationer, der førte til gadekampene den 16. december, så er det enhver aktivists og enhver socialists politiske pligt at overveje, om smadrede butiksruder og hærgede biler gavner kampen for Ungdomshuset eller ej. Vi er ikke i tvivl.

Men den diskussion foregår - for vores vedkommende - inden for rammerne af en uforbeholden støtte til kampen for at bevare Ungdomshuset på Jagtvej og for at etablere flere selvstyrede ungdomshuse.

19. januar 2007

Du kan få ugens kommentar fra SAP's forretningsudvalg i din mailbox ved at sende en mail til sap@sap-fi.dk

Gymnasierne skal konkurrere om kunderne

Afskaffelsen af det fintmaskede udbud af gymnasieuddannelser, som eksisterer i dag, risikerer at forsvinde med den nye styringsreform, hvor gymnasierne er blevet selvejende og underlagt staten i stedet for de nedlagte amter.

AF TIM MØLLER JØRGENSEN

På Amtsgymnasiet i Roskilde fejrede man 17. januar, at man nu skiftede navn til Roskilde Gymnasium. Dette var en naturlig følge af, at gymnasiet ligesom landets øvrige gymnasier, overgik til staten ved årsskiftet i forbindelse med nedlæggelsen af amterne.

Gymnasierne har tidligere været styret af staten. Alligevel er intet som før. Undervisningsminister Bertel Haarder har benyttet lejligheden til at gøre gymnasierne selvejende. Det betyder bl.a., at alle gymnasieskoler nu kan vælge at fokusere på en særlig faglig profil, og at skolen har fået ret til at gå konkurs. Samtidig er der åbnet for konkurrencen mellem de forskellige ungdomsuddannelser, så handelsskoler og tekniske skoler får mulighed for at udbyde alment gymnasiumforløb (stx) på egne skoler, hvis de eksisterende gymnasieskoler ikke kan udbyde tilstrækkeligt med pladser.

Sideløbende er undervisningsministeriet i gang med at indføre en taxameterordning for gymnasierne, så gymnasieskolernes økonomiske

grundlag bliver helt afhængig af, hvor mange elever der optages, og hvor mange der gennemfører.

Lokal styring

Selvejet indebærer, at alle beslutninger nu træffes af skolerne selv – inden for de rammer og den lovgivning, som udstikkes fra ministeren, forstås. Med skolerne menes i denne forbindelse skolernes nye bestyrelser.

Bestyrelsen har mulighed for at

give skolen det særpræg, de ønsker, hvilket umiddelbart kan lyde tiltalende. Mange vil benytte muligheden for at profilere sig som science-gymnasier eller særligt kunstneriske gymnasier. Man kan dog frygte, at det kun bliver i de større byer, at man vil se denne udvikling, da det reelt kun er her, der er et elevgrundlag for det.

Det kan også ske en specialisering på bekostning af små fag. Det er mu-

Regeringen ønsker øget konkurrence mellem de forskellige ungdomsuddannelser.

Vil reformen sænke det faglige niveau?
Det er risikoen, når skolerne får et
incitament til at få flest muligt igennem.

med mindre søgning. Dette vil sammen med taxametersystemet være katastrofalt for mindre søgte gymnasier, for med indførslen af taxametersystemet vil alle elever udløse det samme økonomiske tilskud, uanset om de går på Vestjysk Gymnasium i Tarm eller Rysensteen i København.

Samlet set må man frygte, at man om få år vil begynde at se lysene slukkes på omegnsgymnasier over hele landet, og at udbuddet af gymnasieuddannelser om ti år kun vil findes i større byer.

ligt, at ministeriet vil holde hånden over disse med særlige taxametre, men det mangler vi endnu at se.

Med de nye bestyrelser er der fokus på lokalt engagement og lokal styring. Beslutningerne træffes tættere på skolerne, hvilket isoleret set er godt.

Et andet positivt element i bestyrelserne er, at det giver reel indflydelse til lærere og elever, idet de er repræsenteret i bestyrelsen. Der er godt nok ikke tale om et bestemmende flertal, men det kunne man heller ikke forvente af Bertel Haarder. Flertallet vil bestå af f.eks. borgmestre, personer fra erhvervslivet og andre uddannelsesinstitutioner, og disse skal, sammen med repræsentanter for lærere og elever, træffe de store beslutninger for skolerne. Dette er reelt den største nyskabelse ved selvejet.

Det statslige selveje med bestyrelser bestående hovedsageligt af eksterne medlemmer, er samme ledelsesstruktur, som regeringen har indført på universiteterne for få år siden. Det er svært at se, hvilken betydning ændringen på universiteterne har haft.

Det statslige selveje har også fjer-

net gymnasierne fra den direkte politiske styring, de har været underlagt i amterne. Regionerne er ikke blevet tildelt nogen reel rolle i styringen af skolerne, bortset fra at de skal facilitere et samarbejde omkring optagelse. Regionerne har heller ikke fået plads i bestyrelserne.

Små gymnasier i fare

Skolerne har altså fået nogle frihedsgrader, som de nye bestyrelser ikke vil tøve med at udnytte. Da amterne havde den politiske styring kunne de, både gennem økonomisk prioritering og gennem fordeling af elever på amtets gymnasier, sikre en geografisk spredning af uddannelsesudbuddet med gymnasier i alle større byer.

Nu vil den enkelte skoles bestyrelse udelukkende have fokus på at fylde egne pladser op. Godt nok skal skolerne indgå i forpligtende samarbejder omkring fordeling af elever og et vist fagudbud med de øvrige gymnasier i området, men eftersom bindingerne på kapaciteten fjernes fra 2008, kan skoler med stor søgning øge deres kapacitet, f.eks. ved at øge holdstørrelsen. Derved vil disse skoler kunne optage flere elever, og der vil være færre elever til gymnasier

INGEN ØVRE GRÆNSE

Indtil 2007 har amterne fastlagt holdstørrelser og antal hold på den enkelte skole, hvilket i alt giver skolens samlede elevkapacitet.

Elever, der ikke kunne optages på deres ønskegymnasium pga. kapacitetsproblemer, er blevet fordelt til amtets øvrige gymnasier.

Fra 2008 fastlægger bestyrelserne selv skolens kapacitet.

Enhedslisten krævede i forbindelse med forhandlingerne af loven, at der blev indført en øvre grænse for holdstørrelser, hvilket blev afvist.

Konkurrence blandt ungdomsuddannelserne

Gymnasieskolernes overgang til selveje og taxameterstyring har sat dem på samme formel som handelsskolerne og de tekniske skoler, og dette er ganske tilsigtet. Ministeren kan så lege del-og-hersk med de forskellige taxametre, og få skolerne til indbyrdes at diskutere fordelingen af elendighederne.

Samtidig er der åbnet op for, at der kan oprettes uddannelser på tværs af skoletyperne. Fx. kan en teknisk skole få lov at oprette et stx-udbud, hvis der er tilstrækkeligt elever til det, og hvis de eksisterende gymnasier ikke kan opsuge søgningen. Dette kan betyde, at det vil være oplagt at godkende disse nye gymnasieudbud i de større byer, hvor handelskoler og tekniske skoler står stærkt, og hvor gymnasiernes kapacitet ikke er blevet udbygget tilstrækkeligt. Dette vil i første omgang ikke berøre bygymnasierne. De omegnsgymnasier, som tidligere har modtaget elever fra bygymnasierne på grund af kapacitetsbegrænsningerne, vil til gengæld blive ramt.

Problemstillingen er parallel til kapacitetsfordelingen mellem gymnasier, og konsekvensen er den samme: mindre geografisk spredning af uddannelsesudbuddet.

Regionerne har en koordinerende rolle i forhold til at sikre den geogra-

fiske fordeling af uddannelsesudbuddet, men eftersom regionerne hverken har økonomi dertil eller politisk indflydelse på skolernes prioriteringer, er det svært at se, hvordan de skal gøre deres indflydelse gældende.

Taxameter

Elevgrundlaget i form af optag af elever og gennemførelse vil fremover få en afgørende betydning for den enkelte skoles overlevelsessevne.

TAXAMETERSYSTEMET

Fra 2008 indføres et taxametersystem. Hver årselev udløser et bestemt beløb til undervisning, til fællesomkostninger og til bygningsudgifter. Dertil kan lægges et mindre ikke-elevafhængigt grundtilskud, som blandt andet skal give ekstra tilskud til udkantsgymnasier og små gymnasier. Dette udgør skolens økonomiske grundlag.

I den situation er det indlysende, at man vil fokusere på at få fyldt alle stole i forbindelse med skolestart. Ledige stole koster på de faste omkostninger til lærerlønninger, bygningsomkostninger osv.

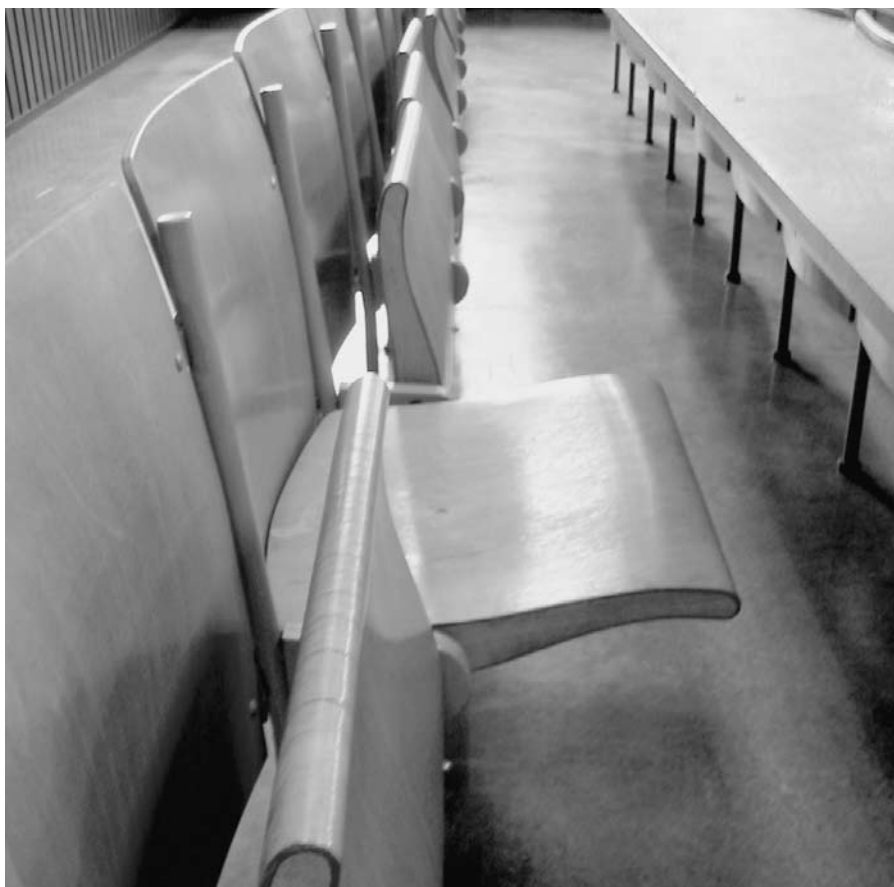
Der er endnu ikke lavet et færdiggørelsestaxameter, som udløses når huen sættes på hovedet, men det vil blive oprettet, og der vil derfor også blive fokuseret på at holde eleverne på skolen og få dem gennem uddannelsen, når de først er kommet inden for dørene.

Problemstillingen omkring frafald har længe været vigtig på ungdomsuddannelser og videregående uddannelser, og det er positivt, at skolerne nu får et eget incitament til at tage hånd om det problem. Omvendt kan man frygte, at hensynet til at få så mange som muligt frem til bestået eksamen vil betyde, at man sænker de faglige krav.

En særlig problemstilling kan opstå omkring skolernes kapacitet og fordelingen af elever. Skolerne vil have økonomisk incitament til at fylde alle klasser til bristepunktet, og kun skolens pædagogiske og faglige integritet kan fungere som bolværk.

Større skoler og skoler med stor søgning har fordelene her. Man har bedre mulighed for at tiltrække så mange elever som muligt, og en efterfølgende øget rekruttering her vil ske på bekostning af omegnsgymnasierne.

Afskaffelse af politisk prioritering, øgede frihedsgrader til skolernes bestyrelser, indførelse af taxametersystem og åben konkurrence mellem ungdomsuddannelserne. Konsekvensen kan kun blive afskaffelsen af det fintmaskede udbud, som i dag eksisterer af gymnasieuddannelser.

Ledige stole koster dyrt i taxametersystemet. Skolerne har et incitament til at fylde op til bristepunktet.

Det ikke-målbare skal gøres målbart!

Offentligt ansatte mødes af flere og flere krav om dokumentation og kontrol. Men omgangen med mennesker er svær at presse ned i skemaer.

AF SVEND VESTERGAARD JENSEN

Fra regering ned til den kommunale arbejdsplads hører vi, at medarbejderne skal ud til de brugere, som sagerne drejer sig om. Helt enig! Men noget tyder på, at tendensen er den modsatte for offentligt ansatte, af snart sagt enhver funktion. Offentligt ansatte mødes af flere og flere krav om dokumentation og kontrol. Det betyder mindre kontakt med de klienter, patienter, borgere, brugere, og hvad de ellers kaldes, i deres modtagelse af offentlig ydelse/offentlig service.

Der bliver flere og flere administrative opgaver og mindre og mindre tid til den personlige kontakt med den enkelte borger. Der skabes et enormt ekstra bureaukrati til at kontrollere. Tillid er godt, men kontrol er bedre!

En stat må have kontrol?

Staten vil have kontrol med landets kommuner i alt. Kontrol fra en regering, der siger noget andet end det, den i praksis gør. Regeringen styrer via økonomien, og lokalt selvstyre er i stigende grad noget, vi leger. For mange offentlige ansatte virker det meningsløst at bruge så mange ressourcer på administration og dokumentation. Hvor er fagligheden?

Al den tid brugt på papirarbejde, betyder nødvendigvis mindre tid for de ansatte til at arbejde med det, de

er uddannet og ansat til. Denne testkultur er ikke ensbetydende med bedre offentlig service. Testkulturen er udtryk for dyb mistillid til de ansattes evner til selv at tage det faglige indholdsmæssige ansvar. Den faglige professionalisme bliver udfordret ud over alle grænser.

Omgangen med mennesker er svær at presse ned i skemaer. Det bliver en anden virkelighed, når den fremstilles ved hjælp af tal, tabeller og grafer. Autentiske mennesker erstattes med efterrationaliserede og standardiserede kategorier af problemfelter og målgrupper. Tidsmålinger, kontrol med videre synes direkte at blive overført fra industriens velkendte tidsmålinger til den offentlige sektor. Truslen mod de kommunale ansatte udgår i virkeligheden fra den kraft, der plagede fabrikkshalerne. Den hæmmer ethvert engagement i hverdagen.

Fra ledelserne og embedsværket høres tit en sætning som »trenden går mod at...« – uden at man hører noget om, hvorfor det er sådan. Hvad betyder det? Kunne det gøres anderledes? Hvad mener medarbejderne? Hvad er erfaringerne fra brugerne?

Alt gøres til varer

Tendensen er at føre alt tilbage til kvantitet, til noget, der kan måles, vejes, tælles og byttes. Men mennesket er det kvalitative; muligheden, der ikke kan beregnes eller må-

les. Mennesket gøres til en genstand blandt genstande. Alt skal kunne måles og vejes, købes og sælges. Alt skal gøres til varer, der kan sælges på et marked.

Hvad kan udliciteres og privatiseres i jagten efter »m-inimalstaten«? Hvilke funktioner kan opdeles, så private firmaer kan byde ind på stort set alle ydelser, som det offentlige leverer i dag? Private firmaer holder i reglen kortene tæt ind til kroppen i forhold til andre operatører. Hvilken betydning får det for det tværfaglige, netværksskabende arbejde, der er alt afgørende i sagerne?

Værdien af samarbejde er svær at dokumentere overfor ledelserne. De fleste medarbejdere ved fra egen praksis, at samspil og koordinering mellem implicerede partnere betaler sig. Men det er tidskrævende og dyrt. At koordinere bliver sværere, hvis arbejdet opdeles i fragmenter med private operatører i det tværfaglige samarbejde, som ellers burde fremelskes til opgaveløsning. Konkurrenter deler ikke ud af deres viden!

Opdeling i bestiller og udførermødelles ses. Vi bestiller. Hvem skal udføre opgaven? Et privat selskab?

Der udvikles stadig flere kontrolredskaber, så detailstyringen fra regeringen bliver mere systematisk. »Der skal strammes op på den politiske mål- og resultatstyring« – høres igen og igen. Der laves virksomhedsplaner for de enkelte institutioner,

Når alt skal måles og vejes, ses der bort fra menneskers kvalitative egenskaber. Mennesker bliver til genstande.

afdelinger, m.v. Som om der er tale om private firmaer.

Fremmedgørende projekter

En ting er at privatisere. Den anden side af medaljen er, at det offentlige køber ydelser fra – ofte udenlandske – firmaer, der så skal afprøves på ens arbejdsfelt. Eksempelvis var der for nogle uger siden i Århus Stiftstidende en stillingsannonce, der annoncerede efter en MST-terapeut. Ingen forklaring til de undrende jobsøgende på, hvad det er for en. Dette er blot et eksempel – ud af mange – på navne eller begreber, der er engelsksprogede eller præget af fagjargon. Mennesker kan åbenbart inddrages i projekter uden at ane, hvad det handler om og indebærer.

Ved nærmere undersøgelse viser det sig, at Århus Kommune har købt MST-programmet – Den MultiSystemiske Terapi i USA (South Carolina). Den erklærede målsætning er at nedbringe antallet af anbringelser uden for hjemmet. Socialarbejderne skal forholde sig loyalt til dette system eller firma/organisation – mere end til de mennesker, man skal hjælpe. Hvem beslutter denne metode? Og hvorfor bruges medarbejdernes tal-

rige erfaringer og brugernes erfaringer ikke?

Programmet sælges på licensbasis. Det betyder, at det danske personale skal være engelsksproget, så licenshaverne i USA gennem ugentlig telefonisk supervision kan kontrollere, at deres danske købere er loyale overfor modellen.

Et andet eksempel i Århus Kommunes socialforvaltning er en CARE-model, som nu introduceres af et hollandsk firma. Alt foregår på engelsk til de udvalgte, der kommer på kursus for senere at undervise alle andre.

Hvem har besluttet dette? Hvem efterspørger det? Hvad er prisen for disse udvalgte firmaer hos en hårdt nedskæringsramt kommune, hvor medarbejderstaben reduceres kraftigt, og hvis viden og erfaringer åbenbart er lig nul?

Demokrati er alternativet

Der er ikke brug for kontrol og Big Brother-mentalitet. Organisering af arbejdet i forhold til de opgaver, folk er ansatte til at udføre, varetages bedst og mest kvalificeret af de ansatte, medarbejderne »på gulvet«. Effektivisering og rationalisering og

andre tiltag må udføres af dem, der ved, hvor skoen trykker. Demokrati på alle leder og kanter er alternativet til markedsførelse, til nyliberalismens fremfærd i den offentlige sektor. I den demokratiske ånd må brugerne inddrages og dermed føle ejerskab til og ansvar for den offentlige sektor. Gensidig respekt mellem brugerne og ansatte er et bærende element for en velfungerende offentlig sektor. Dette samarbejdende demokratiske fællesskab står i skærende kontrast til de desperate effektmålinger, der indføres i snart sagt alle dele af den offentlige sektor. Forudsætningen for et godt fagligt indhold, for at løse opgaverne, er tilid til de professionelles etik og faglige fællesskaber.

De faglige organisationer – også forstået som de faglige klubber på arbejdspladserne – må træde i karakter og gå imod strømmen. De må ind og beskytte fagligheden, arbejdsforholdene, og dermed også brugernes interesser.

Svend Vestergaard Jensen arbejder som socialrådgiver i Århus kommune

SYDKOREA

Lærere fængslet

To lærere i Sydkorea blev den 18. januar fængslet for brud på den nationale sikkerhedslov. Det kan i værste fald give dødsstraf. Konkret blev de beskyldt for at sprede oplysninger om Nordkorea.

Men, siger den koreanske lærerforening, det var netop en af deres opgaver som samfundsfaglærere at oplyse om, hvordan samfundet i Nord så ud. Begge lærere havde da også tidligere fået priser for deres bidrag til, hvad der kaldes »genforeningsundervisning«, og begge har været formænd for lærerforeningens genforeningsudvalg.

Materialet, som anklagen bygger på, var blandt andet hentet fra internettet, og lærerforeningen kalder det »anakronistisk af regeringen at arrestere nogen for at besidde materiale, som er tilgængelig via nettet«.

I det forgangne år har regeringen flere gange uden held forsøgt at få lærere i provinsen dømt efter sikkerhedsloven, og det anses for en optrapning, at man nu sigter centralt placerede lærere i hovedstaden Seoul efter samme paragraf.

Den nationale sikkerhedslov er ofte tidligere blevet brugt til at kontrollere opposition i fagbevægelsen og stoppe den politiske debat.

www.labourstart.org

EU

Angreb på strejkeretten

Den 9. og 10. januar startede EU-domstolen to sager, der begge handler om, hvorvidt faglige rettigheder må vige overfor det indre markeds regler.

I den ene sag har firmaet Laval anklaget Sverige. De svenske fagforeninger havde nemlig blokeret arbej-

det på en byggeplads i Vaxholm for at få overenskomst, efter at firmaet havde importeret underbetalte lettiske arbejdere. Hermed hindrer fagforeningerne arbejdskraftens frie bevægelighed, argumenterer Laval.

I den anden sag står det Internationale Transportarbejder Forbund for skud. De har nemlig støttet det finske sømandsforbunds kamp mod udflagning af skibe fra Viking Line til Estland. Rederiet fik i første omgang en engelsk domstol til at erklære de faglige kampskridt for ulovlige med henvisning til EU-retten. Men i anden omgang omstødte en appeldomstol kendelsen og henviste i stedet sagen til EU-domstolen.

EU's kommissær for det indre marked, Charlie McCreevy, har bakket op om det lettiske selskab og stillet spørgsmålstegn ved, om Sverige lever op til det indre markeds krav.

Omvendt har det svenske LO været ude med udtalelser om at det vil trække støtten til EU tilbage hvis dommen går Sverige imod.

Det forventes at der falder dom i sagen i slutningen af 2007 eller starten af 2008.

www.aufaglig.dk

WORLD SOCIAL FORUM

Nu i Afrika

Fra den 20.-25. januar samledes for 7. gang græsrodsaktivister og NGO'er fra hele verden til World Social Forum. Denne gang blev begivenheden afholdt i Nairobi i Kenya, og arrangørerne anslog, at op imod 150.000 deltog.

For arrangørerne har afholdelsen af forummet i Afrika givet mulighed for at vise et andet billede af Afrika end det hjælpeløse kaotiske kontinent, det ofte fremstilles som i medierne. En mulighed for at »vise

Afrika og hendes sociale bevægelser. Afrika og hendes uafbrudte kamp mod udenlandsk dominans, kolonialisme og nykolonialisme... Afrika og hendes rolle i arbejdet for et andet mere progressivt globalt menneskeligt samfund«.

Repræsentanter for Kenyas Sociale Forum, der sidder i arrangørgruppen, har også lagt vægt på at udfordre mandsdominansen på forummet, blandt med henvendelser til de deltagende organisationer forinden.

Måske derfor understreger Zambias tidligere præsident Kenneth Kaunda kvindernes rolle, da han taler ved åbningsmødet, hvor han siger: »Kvinderne i Afrika er afgørende, men de har endnu ikke fået den plads, der tilkommer dem.«

Som de foregående år, hvor World Social Forum har været afholdt, ligger dets betydning ikke i formelle deklarationer, men i at udgøre et møde- og inspirationssted – eller som arrangørerne siger med et ord fra kiswahili, en Jukwaa, – for aktivister, der kæmper mod globalisering og nyliberalisme.

Blandt de mange initiativer, som starter på forummet er den afrikanske del af den »globale kampagne for jordreform« igangsat af den internationale småbondeorganisation Via Campesina.

www.wsf2007.org og
www.viacampesina.org

GUINEA

Generalstrejke mod regeringen

Det vestafrikanske land Guinea har siden den 10. januar været lammet af generalstrejke.

Et af de strejkendes krav er lønforbedringer. Inflationen i landet er på omkring 30 procent, og fagforeningerne holder regeringen ansvarlig for en økonomisk politik, der har udhu-

let lønningerne og ført til rekordstor arbejdsløshed. De henviser til, at regeringen efter to større strejker i 2006 har lovet forbedringer, som ikke er kommet.

Men strejken startede også som protest mod korruptionen, som anses for at være den værste i Afrika. Da to rigmænd som var sigtet for korruption blev løsladt efter indgriben fra præsidenten, løb bægeret over. Efter at forhandlinger med præsidenten under strejken har været resultatløse er kravet fra de strejkende nu præsidentens afgang og indsættelsen af en ny regering.

Strejken er organiseret af de to store fagforbund i landet og støttes af oppositionen og en række landsforeninger for NGO'er.

Mandag den 22. januar demonstrerede omkring 30.000 i hovedstaden Conakry, hvor der var indført demonstrationsforbud. Politiet skød på demonstranterne og dræbte mindst 20, hvilket bringer det samlede dødstal under konflikten op over 40. Politiet arresterede også kortvarigt lederne af 2 fagforbund og mindst 15 andre faglige tillidsfolk.

Men undertrykkelsen har ikke fået strejken til at stoppe. »Strejken vil fortsætte til den endelige sejr. Der er næsten ikke blevet fundet løsninger på de problemer vi har påpeget«, siger Ibrahim Fofana, leder af General Workers Union.

www.labourstart.org

USA

Katrinass ofre dobbelt ramt

Først måtte de flygte fra hus og hjem, da orkanen Katrina fik digerne til at bryde sammen og oversvømmede New Orleans. Nu vil føderale og lokale myndigheder rive deres huse ned og bygge nyt og dyrere.

De handler om beboerne i knap

5000 offentligt ejede huse i New Orleans. Myndighederne siger at husene er ubeboelige efter stormfloden, men andre undersøgelser peger på at det vil være billigere at reparere og modernisere husene end at rive ned og bygge nyt. Dertil kommer at de nye huse vil være mindre egnede til at modstå en ny stormflod.

Derfor mistænker beboer- og borgerrettighedsgrupper myndighederne for at have en anden dagsorden. Planen vil nemlig betyde at antallet af offentligt ejede boliger, som fortrinsvis bebos af de fattige, skæres ned fra 5000 til 1000. I et sagsanlæg mod de føderale myndigheder skriver man: »Dette er en regerings-sanktioneret diaspora af New Orleans' fattigste afro-amerikanske indbyggere. Man ødelægger fuldstændig ubeboelige lejligheder på et tidspunkt, hvor boliger er mere sjældne end på noget tidspunkt siden borgerkrigen.«

For at støtte beboernes krav besatte en gruppe der arbejder med beboerrettigheder den 14. januar nedrivningstruede boliger i St. Bernards hus projektet. De kræver at de oprindelige beboere får ret til at vende tilbage og at der indledes en undersøgelse af nedrivningsplanerne.

www.survivorsvilligae.com og
www.justiceforneworleans.org

VESTBENGALEN

Kamp om jorden

Der er konflikt i Vestbengalen – en delstat i Indien – mellem regeringen, ledet af det venstreorienterede CPI(M) og en række landsbybeboere.

Regeringen vil beslaglægge 420 hektar landbrugsjord og forflytte de 660 familier, der lever der, for at give plads til en bilfabrik. Bag bilfabrikken står et af Indiens multinationale industrikonglomerater, TATA-gruppen.

Regeringen har været så ivrig efter at få TATA-gruppen til delstaten, at de har brugt en gammel lov fra kolonitiden, hvorved landbeslaglæggelserne kan vedtages uden offentlig debat og forudgående kontakt med de involverede.

Landsbyboerne har protesteret og er blevet mødt med et massivt politiopbud, vold og forbud mod forsamlinger.

Den 2. december sidste år forsøgte beboerne heraf mange kvinder og børn at hindre, at området blev hegnet ind med pigtråd. De blev mødt af et brutalt politiopbud, der med tåregas og gummikugler trængte landsbybeboerne tilbage. Tre blev alvorligt såret. Beboernes huse blev ransaget og 65 personer blev anholdt hvoraf 48 er sigtet for mordforsøg. Også formanden for den faglige organisation for landarbejdere, PBKMS, Arundhara Talwar, der har støttet landsbybeboerne, blev fængslet.

PBKMS kræver:

- at forbuddet mod forsamlinger bliver ophævet og politiet trukket tilbage fra området,
- en uafhængig undersøgelse af politiets optræden den 2. december og andre politiovergreb i området,
- at projektet bliver genvurderet gennem en proces, hvor de lokale involveres.

En uafhængig kvindeorganisation har taget initiativ til en underskriftsindsamling på nettet til støtte for landsbybeboerne. De understreger, at regeringen vil være meget følsom overfor protester fra fagforeningsfolk og venstreorienterede i andre dele af verden.

Skriv under på http://www.iuf.org/cgi-bin/campaigns/show_campaign.cgi?c=255

www.iuf.org

Studerer kæmper mod privatisering

Lærere og mange andre offentligt ansatte bakkede op med sympatistrejker, da de græske studenter straks i det nye år besatte hundredvis af institutter i protest mod regeringens privatiseringsplaner. De nye aktioner kommer i kølvandet på en gigantisk bevægelse sidste sommer, som tvang regeringen til at udskyde en upopulær universitetsreform.

AF ÅGE SKOVRIND

Den højreorienterede Ny Demokrati-regering vil tillade private betalings-universiteter. Da forslaget blev diskuteret i udvalg den 17. januar, demonstrerede omkring 3.000 studenter foran parlamentsbygningen, hvor det udviklede sig til voldelige sammenstød med politiet. Andre aktioner fandt sted over hele landet.

Regeringen har fremsat forslaget i forventning om, at socialdemokraterne i PASOK bakker op. Til sammen har de to partier 276 af 300 mandater. Men mobiliseringerne har tvunget flere socialdemokrater på tilbage-tog og skabt en dyb krise i PASOK.

Asocialt forslag

Studerer og undervisere siger, at betalings-universiteter vil sænke

standarden for den offentlige undervisning og trække ressourcer ud af det i forvejen underbudgetterede uddannelsesområde. De frygter også, at private universiteter vil underminere de offentlige eksamener og skabe et todelt system.

Forslaget giver for første gang private, nonprofit-universiteter ret til at etablere sig i Grækenland og tilbyde undervisning med statsanerkendt afgangseksamen. Den endelige afstemning forventes i slutningen af februar. Imidlertid siger den nuværende grundlov fra 1975, at al videregående uddannelse er offentlig og gratis. En grundlovsændring er derfor nødvendig, før de private universiteter kan etablere sig. I praksis vil det sige fra 2008 og efter næste parlamentsvalg.

EU presser på

Universitetsreformerne er kun en del af et større privatiseringsprogram, som regeringen under Kostas Karamanlis vil gennemføre. Det sker under kraftig påvirkning fra EU, som i forlængelse af den såkaldte Bologna-proces bruger en række tilskudsordninger til at lægge pres på for at »modernisere« de græske universiteter, så de kan blive »konkurrencedygtige«.

Sidste sommer voksede studenternes protester til den største bevægelse af universitetsbesættelser nogensinde i Grækenland. Gennem

Sidste sommer protesterede 10.000'er af græske studerende mod bebudede universitetsreformer.

POLITISKE FRAKTIONER I STUDENTERBEVÆGELSEN

Den græske studenterbevægelse er stærkt opdelt i politiske fraktioner. Den nationale studenterorganisation er mere formel end reel, uden et bureaukratisk apparat og uden nogen anden praktisk rolle end at organisere valget af de studerendes repræsentanter i de styrende organer. Med en stemmedeltagelse på omkring 70 procent giver dette valg en pålidelig rettesnor for de politiske fraktioners styrke.

Den største opbakning har højrefløjens (regeringens) fraktion med næsten 40 procent. Kommunistpartiet (KKE) fik ved det seneste valg i marts 2006 15 procent, mens PASOK fik 25. Den

yderste venstrefløj, hvor bl.a. medlemmer af Fjerde Internationale er aktive, er samlet i den Forenede Uafhængige Venstrebevægelse og fik 8,5 procent.

Men bevægelsen sidste sommer, hvor studerende mødte frem til gigantiske stormøder for at diskutere og tage stilling til de næste skridt, løb alle de traditionelle fraktioner over ende. Den yderste venstrefløj kom til at spille en ledende rolle i mobiliseringerne og med en sjælden udfordring i forhold til at formulere en enhedstaktik, der kunne drive bevægelsen fremad. Fjerde Internationales medlemmer har ikke mindst lagt vægt på at skabe en alliance mellem de studerende og fagbevægelsen.

flere uger var institutter besat, og demonstrationer blev afholdt i en lang række byer. Protesterne var rettet mod en universitetsreform, som undervisningsminister Marietta Giannakou fremsatte under parlamentets sommer-session. Regeringen håbede, at der kun ville komme beherskede reaktioner på denne årstid. Men hun forregnede sig.

Angreb på selvstyre

Forslaget indebar blandt andet:

- at studierne skal færdiggøres maksimalt 1½ år efter den normerede studietid. Ellers mister man retten til at være indskrevet på universitetet. Regeringens demagogiske argument er at gøre op med »evighedsstudenter«, som typisk udråbes til at være »venstreorienterede ballademagere«. Virkeligheden er imidlertid, at en stor del af de studerende ikke formår at færdiggøre deres studier på den tid, regeringen nu lægger op til – og

det gælder specielt studenter, som kommer fra socialt dårlige stillede familier, eller som er tvunget til meget erhvervsarbejde.

- Afskaffelse af gratis lærebøger. Også dette vil især ramme de fattige studerende.
- Begrænsning af universiteternes selvstyre og status som fredhelligt område. Dette er en af de største landvindinger for studenterbevægelsen. I dag har studenterne ret til at nedlægge veto mod beslutninger truffet af de akademiske myndigheder, fx beslutninger om at ophæve universiteternes asylstatus. Regeringen ønsker at afskaffe denne ret, så politi og overvågningskameraer kan invadere universitetsområderne.

Brutal undertrykkelse

Også universitetslærerne reagerede kraftigt på disse forslag og sluttede sig til studenternes protester sidste sommer.

Undervisningsministeren afviste imidlertid enhver dialog. Trods bevægelsens omfang har hun hævdet, at demonstranterne kun repræsenterer »et mindretal, som går imod en modernisering af de græske universiteter«. Men regeringens svar har ikke kun været afvisning. Den har også svaret igen med en undertrykkelse, som kulminerede med et særdeles voldeligt politiangreb på en stor demonstration 8. juni, hvor mange blev såret og arresteret. Selv nyhedsjournalister var chokeret over politiets brutale fremfærd og viste billeder af blødende studenter, som ikke havde gjort andet end at deltage i en demonstration.

Alligevel lykkedes det at tvinge regeringen på tilbagetog og udskyde behandlingen af de kontroversielle lovforslag. De nye protester i januar tyder på, at det heller ikke vil blive nogen let sag, når de fremsættes igen.

STUDENTERNES HISTORISKE ROLLE I GRÆKENLAND

Hvis det lykkes at forhindre initiativerne på uddannelsesområdet, kan det få vidtgående konsekvenser for hele regeringens nyliberale program. Den seneste bevægelse blandt de studerende har fået mange til at minde om studenternes historiske rolle i nyere græsk politik. Således var »oprøret på Polyteknisk«

i november 1973 en afgørende faktor for, at militæret kollapsede et lille år senere. I 1978-79 varede en bølge af universitetsbesættelser i halvandet år, og i perioden 1990-91 var en ny bølge af besættelser med til at skabe en dyb politisk krise i den daværende højreorienterede regering. Studenterne har altid været

den »uforudsigelige faktor« i de sociale kampe. I et land, hvor socialdemokrater og stalinister har domineret fagbevægelsen med hård hånd har universiteterne været arnested for radikaliserende og udvikling af en revolutionær venstrefløj.

En islamisk »kinesisk«

Efter mere end et kvart århundrede med det islamiske regime er den iranske økonomi i dybe problemer. Næsten 16 år med økonomiske reformer, anført af de »moderate« og »reformistiske« fløje inden for regimet, har ikke forbedret situationen.

Ayatollah Khamenei, »nationens åndelige leder«, har stået bag oprettelsen af mange ultrakonservative grupper. Det har ikke kunnet afværge, at landet i dag står i en dyb økonomisk og social krise.

model«?

AF HOUSHANG SEPEHR

Regimet er gennemsyret af korrup-tion. En del embedsmænd har i over-vældende grad, i kraft af statsmono-polet på udenrigshandel, haft held til at berige sig selv via det sorte mar-ked. Andre er blevet rige ved at købe de tidligere nationaliserede indu-strier til meget lave priser. Ifølge fi-nanstidsskriftet Forbes, har den tid-ligere præsident Rafsanjani og hans familie bemægtiget sig næsten en fjerdedel af landets rigdomme, hvil-ket gør ham til en af verdens rigeste mænd, men frem for alt til den mest magtfulde mand i landet. Iranerne siger ofte, at deres land er blevet Raf-sanjanis private aktieselskab. Det er et kapitalistisk mafiaregime, som de-ler Iran op i territorier, som hver især ledes af en familie, Rafsanjani-fami-lien kontrollerer olie, pistacienødder og våbensalg, Jannati-familien har monopol på sukker, Pasdaran-fami-lien kontrollerer markedet for kosme-tik og medicin, og så videre.

Voksende udenrigsgæld

Ifølge en oversigt over globale vær-dier i form af fremmed valuta og guldbeholdninger i internationale banker, råder den islamiske republik over mere end 40 milliarder dollars, eller halvdelen af USA's værdier, hvil-ket gør landet til et af de rigeste i ver-

den. Ifølge den samme rapport står størstedelen af disse værdier på per-sonlige konti, til forskel fra i mange andre lande.

Disse tal er så meget mere bemær-kelsesværdige, eftersom den islami-ske republiks udenrigsgæld samtidig vokser uden ophør. En udenrigs-gæld på ca. 24 milliarder dollars og en centralbankgæld på 11 milliarder dollars vejer tungt på landets øko-nomi og på det islamiske regimes manøvremargen.

Med de aktuelle rekordhøje olie-priser har de olieeksporterende lande ellers været i stand til at betale hur-tigt af på deres gæld. Rusland har nedbragt sin udenrigsgæld med 15 milliarder dollars, Mexico med 7 milliarder dollars og Algeriet med 8 milliarder dollars, men regimet i Te-heran har ikke formået at tilbagebe-tale udenrigsgælden, som tværtimod er vokset. Denne gæld, som udgjorde 12,5 milliarder dollars i 2004, steg til 17 milliarder i 2005 og 24 milliar-der i sommeren 2006. Iran har ikke formået at profitere af den aktuelle eksplosion i oliepriserne, fordi regi-met ikke sælger iransk olie til mar-kedspriserne, men gennem såkaldte Buy-Back-aftaler, til mellem 8 og 18 dollars for en tønde. Og skønt Iran, ifølge USAs Energiinformationscen-ter, er det land som har øget sine olie- og gasreserver mest i løbet af

2005, har landets aldrende olieindu-stri i voldsom grad behov for investe-ringer: Irans investeringsbehov alene i oliesektoren anslås til at være 100 milliarder dollars.

Arbejdsløshed

Arbejdsløsheden er tårnhøj blandt de unge. I mangel på pålidelige sta-tistikker anslår mange analytikere arbejdsløshedsprocenten til at være 40 %, hvis ikke mere. Den iranske befolkning er vokset hastigt siden re-volutionen. I dag er halvdelen af de 70 millioner Iranere under 18 år, og det vurderes, at det er nødvendigt at skabe en million nye jobs hvert år for at skaffe arbejde til disse unge. Re-elt er bruttonationalproduktet faldet. Arbejdsløshedsproblemet er særligt markant blandt ungdommen i by-erne, og unge nyuddannede er sær-ligt »følsomme« over for manglen på jobmuligheder.

En nylig rapport fra FN viser, at mere end 550.000 børn i Iran lever for mindre end 1 dollar om dagen. Den samme rapport viser, at 35,5 % af befolkningen lever for mindre end 2 dollars om dagen, mens prisen på olie er blevet tredoblet i løbet af de sidste to år.

Officielt er regimet en republik med et »parlament«, oppositions-partier og endda »reformpolitikere«, men i realiteten forbliver det et sek-

terisk, totalitært regime, som man ikke engang kan karakterisere som et »diktatur«, for så vidt som klanernes magt er umådeligt stor og de sekteriske religiøse reglers greb om iranernes liv er allestedsnærværende.

Farcevalg

Det er i denne politiske og økonomiske kontekst at det iranske folk blev bedt om at deltage i den farce, som det islamiske regime kalder et »præsidentvalg«. Betegnelsen »valg« er ikke korrekt, eftersom kandidaterne i præsidentvalget forinden blev udvalgt af et råd, som afgav en vurdering af deres kompetence og religiøse fortrin. For første gang efter at modsætningerne og spændingerne mellem de forskellige fraktioner inden for regimet var blevet mere åbenlyse, skulle denne maskerede af et valg i 2005 foregå i to akter, dvs. to valgrunder.

Ud af mere end 1.000 mulige kandidater blev kun fem ikke afvist af Vogternes Råd, som er en »vagthund« for regimet med baggrund i den islamiske forfatning. De fem kandidater, som blev udvalgt var: Moïn, dengang kulturminister og kandidat for reformfløjen; den tidligere præsident Rafsanjani, regimets stærke mand; Karoubi, dengang præsident

for Det islamiske Parlament; Ahmadinejad, borgmester i Teheran, som var ukendt for offentligheden og stod uden for den politiske scene; samt en femte uden nogen kendt baggrund.

Valgets første runde resulterede i en overraskelse: Med 6,5 millioner stemmer kom den ukendte Ahmadinejad ind på førstepladsen, og slog dermed den magtfulde Rafsanjani. I valgets anden runde stemte kun 29 millioner ud af 47 millioner registrerede vælgere, og Ahmadinejad fik 17,5 millioner stemmer. Det var åbenlyst, at stemmerne på Ahmadinejad frem for alt var udtryk for et stort »nej« til Rafsanjani, som blev set som legemliggørelsen af det gamle regime. Hver gang, befolkningen fik mulighed for at udtrykke sig, greb den muligheden og brugte den som en folkeafstemning til at udtrykke deres afvisning af regimet.

Et snigende statskup?

Men et andet nyt element viste sig under dette valg: Den islamiske Revolutionsgardes rolle. Regimet havde brugt hele statsapparatet og hele dets propagandamaskine til at promovere Rafsanjani. Stillet over for det totale nederlag for de såkaldte reformer på de økonomiske og politiske områder, vendte regimet sig mod en ny stra-

tegi: på det økonomiske niveau ren liberalisme, og på det indenrigspolitiske niveau absolut undertrykkelse – en islamisk »kinesisk model«!

I de senere år er regimet, på forskellige måder, gledet i hænderne på revolutionsgarden. En tidligere gardeofficer, Ibrahim Asghazadeh, har selv udtalt at den nye politisk-militære elite havde iværksat et »snigende« statskup. Mens den tidligere præsident Mohamed Khatami rejste omkring i verden og forsøgte at gøre indtryk på den vestlige offentlighed med citater fra Hobbes og Hegel, har revolutionsgarden opbygget et imponerende folkeligt netværk i hele Iran og skabt to politiske organisationer, som er højt respekterede: Usulagaran (fundamentalisterne), og Isargaran (de som ofrer sig selv), som begge tiltrækker den unge generation af officerer, embedsmænd, forretningsfolk og intellektuelle.

I 2003 fik netværket kontrol over Teheran byråd og udnævnte Ahmadinejad til posten som borgmester. To år senere dukkede han op som revolutionsgardens præsidentkandidat, og slog den tidligere præsident Rafsanjani, en af de rigeste mænd på planeten og repræsentant for den gamle garde af mullaher, som er på vej til at forsvinde.

Hvem er Ahmadinejad?

Mahmoud Ahmadinejad blev født i 1956, og voksede op i de fattige kvarterer i det sydlige Teheran. I 1975 startede han på universitetet i den hensigt at blive ingeniør.

Under den iranske revolution blev Ahmadinejad leder af Sammenslutningen af Islamiske Studenter, en ultrakonservativ islamisk fundamentalistisk organisation. Han spillede da en rolle i besættelsen af USA's ambassade i Teheran i november 1979. Under undertrykkelsen på universiteterne i 1980, hvilket Khomeini kaldte »den islamiske kulturrevolution«, spillede Ahmadinejad og hans organisation en nøglerolle i udrensningerne af kritiske lærere og stude-

Valgets overraskelse: den næsten ukendte Ahmadinejad kom ind på førstepladsen i første runde, takket være den fattigste del af befolkningen.

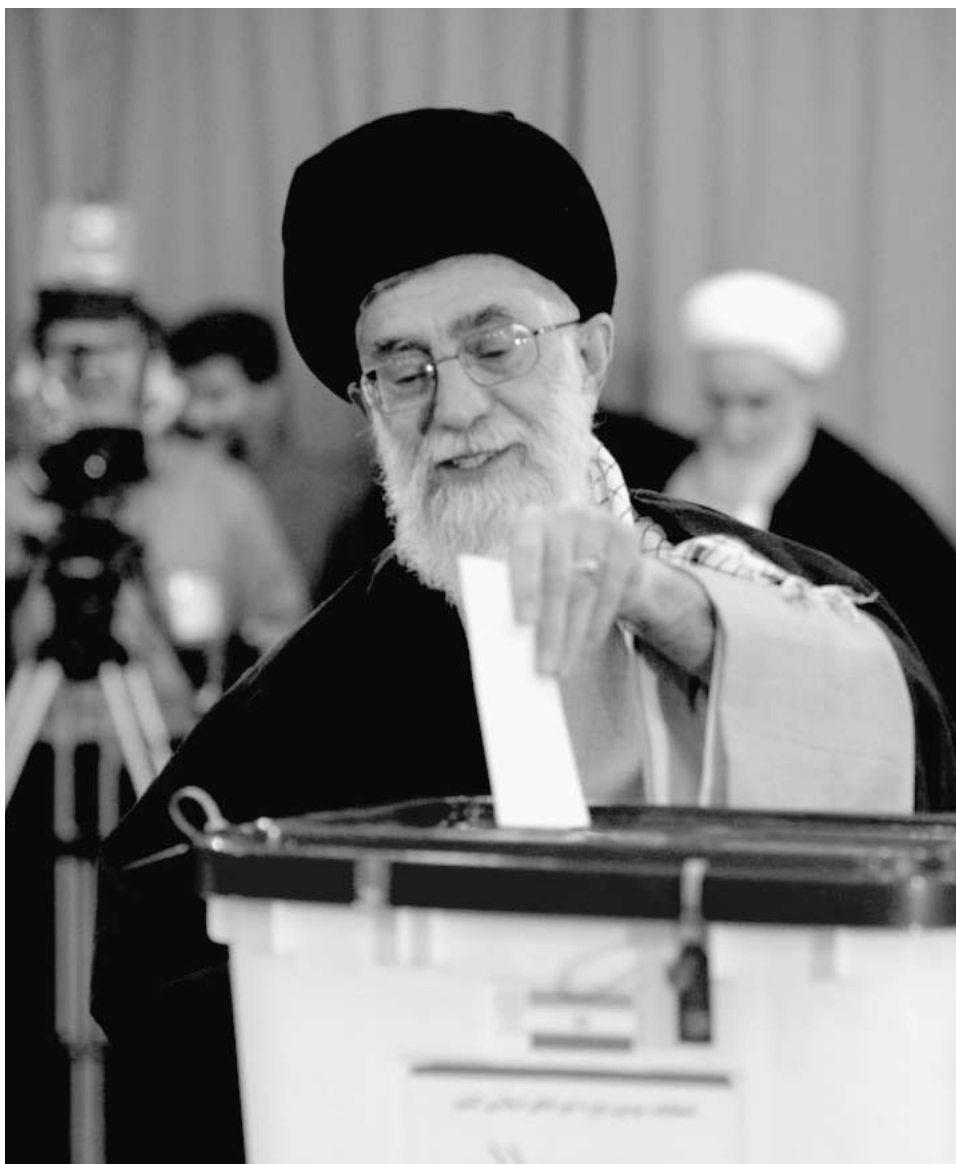
rende, hvoraf mange blev arresteret og siden henrettet. Universiteterne forblev lukkede i tre år og Ahmadinejad sluttede sig til revolutionsgarden.

Ved 1980'ernes begyndelse arbejdede Ahmadinejad i revolutionsgardens »interne sikkerhedsorganisation« og opnåede et omdømme som en grusom afhører og torturbøddel. Gennem en periode var Ahmadinejad torturbøddel i Evin-fængslet, hvor han deltog i henrettelsen af tusinder af politiske fanger i massakrerne i 1980'erne. Han fik da øgenavnet »afslutteren«: han som affyrede den sidste kugle mod dem, som var døende.

Som involveret i regimets terroroperationer i udlandet var han hjernen bag en række attentater i Mellemøsten og Europa, blandt andet på den kurdiske leder Ghassemloou, som blev myrdet ved et attentat i en lejlighed i Wien i juli 1989.

Efter gennem adskillige år at have fungeret som guvernør for byerne Makou og Khoy, blev Ahmadinejad i 1993 udnævnt som kulturel rådgiver for ministeren for kultur og islamisk orientering. Nogle måneder senere blev han udnævnt til guvernør for provinsen Ardebil. I 1997 fjernede den nyligt installerede Khatami-regering Ahmadinejad fra sin post, og han vendte tilbage til universitetet, men hans hovedaktivitet blev at organisere Ansar-e-Hezbollah, en ultra-voldelig islamistisk milits.

Efter at være blevet borgmester i Teheran i april 2003, satte Ahmadinejad sig for at opbygge et magtfuldt netværk af fundamentalister, Abadgaran-e Iran-e Eslami (direkte oversat »de som udvikler et islamisk Iran«). I kraft af et tæt samarbejde med revolutionsgarden lykkedes det Abadgaran at vinde lokalvalget i 2003 og de lovgivende valg i 2004. Abadgaran beskrev sig selv som en gruppe islamiske neo-fundamentalistiske unge, som ønskede at genoplive regimets grundlægger, Ayatollah Khomeinis, idealer og politik. Det var en af mange ultrakonservative grupper

Valgene til »Eksperternes Forsamling« og de »Islamiske Kommunale Råd« fandt sted samtidig.

dannet på ordre af Ayatollah Khamenei (som overtog posten som *faghih* – nationens åndelige leder – efter Ayatollah Khomeini) for at bekæmpe den afgående præsident Khatamis fraktion efter parlamentsvalget i februar 2000.

Frustration og vrede

Regnskabet over Ahmadinejad er typisk for mænd udvalgt fra Khameneis omgangskreds i forsøg på at give den religiøse elite et nyt ansigt. Men facaden er tynd, og despotiet åbenlyst.

Ahmadinejad er den første ikkemullah, som er blevet præsident siden 1981. Hans beskedne baggrund og hans demagogiske og populistiske taler har, i det mindste under præsidentvalgekampen, skaffet ham tillid i

en del af befolkningen, særligt blandt de fattige, som føler sig svigtet af de korrupte religiøse ledere.

Men Iran er på randen af en meget dyb social krise. Efter mere end 20 år med mullahernes styre har masserne sammensparet megen vrede og frustration. Bevægelserne i ungdommen og de åbenlyse modsætninger inden for regimet er klare tegn på en voksende krise.

Houshang Sepehr er iransk revolutionær marxist og aktivist, og lever i eksil. Han leder Komiteen for Solidaritet med Arbejdere i Iran og redigerer tidsskriftet »Til forsvar for marxismen« som udkommer på persisk.

Artiklen er oversat af T.J. Jensen fra Online-magasinet International Viewpoint nr. 382, oktober 2006.

ABORT ELLER EJ

– Portugiserne til valg igen

Den 11. februar bliver en stor dag i Portugals politiske og sociale liv. For anden gang skal befolkningen stemme om abortspørgsmålet.

AF ALDA SOUSA

Portugal har en meget restriktiv lovgivning angående abort. Indtil 1984 var abort en strafbar lovovertrædelse, og kvinder der havde fået foretaget en abort, kunne risikere op til 8 års fængsel. 10 år efter den portugisiske revolution blev der vedtaget en mindre ændring i straffeloven. Hvis en kvinde var blevet gravid som følge af voldtægt, hvis der var sandsynlighed for medfødte skader eller alvorlig sygdom hos barnet, eller hvis der var fare for kvindens liv, skulle abort ikke længere anses for en forbrydelse.

Folkeafstemning i 1998

Men spørgsmålet om abort efter kvindens ønske op til 10 uger henne i graviditeten blev først taget op i Parlamentet langt senere – i 1998. Selvom forslaget om fri abort vandt med en stemmes flertal, blev socialistpartiet (svarer til vores socialdemokrater) og socialdemokraterne (et borgerligt parti) enige om, at spørgs-

målet skulle afgøres ved en folkeafstemning og ikke i Parlamentet.

Folkeafstemningen fandt sted i juni 1998. Højrefløjen opfordrede til at stemme nej, det katolske kirkehierarki kørte en terror-kampagne, med billeder af fostre fremstillet som næsten fuldbårne børn. Socialistpartiet var splittet mellem de unge (og de fleste parlamentsmedlemmer), der anbefalede og førte kampagne for et ja, og premierministeren Guterres, der erklærede, at han var imod at ændre loven.

Kun 31,9% stemte ved folkeafstemningen, hvilket er en kæmpe undladelsesprocent efter portugisiske forhold: Et meget snævert flertal, 50,07% stemte nej, mod 48,28% ja-stemmer. Så loven blev ikke ændret.

Kvinder for retten

På det tidspunkt var et hovedargument og et af de stærkeste argumenter benyttet af højrefløjen, at selv om abort var forbudt, så var ingen kvinde endnu blevet sigtet.

Dette er ikke længere tilfældet. Vi

har oplevet det usandsynlige. Kvinder (i de fleste tilfælde arbejderklassekvinder), i nogle tilfælde deres partnere eller andre familiemedlemmer, er blevet stillet for retten tre steder: Maia, Setubal og Aveiro. Indtil videre er kvinderne ikke blevet dømt, selv om Aveiro-retssagen stadig afventer den endelige domsafsigelse efter en appel.

Kun kristendemokraterne imod

Det spørgsmål, der sættes til afstemning nu, er nøjagtig det samme som i 1998: »Er du enig i afkriminalisering af abort på kvindens anmodning, op til 10 uger henne i graviditeten og udført af en autoriseret klinik?«

Men der er stor forskel på nu og den situation, vi stod i i 1998.

For det første er Kristendemokraterne det eneste politiske parti, der har ført kampagne for et nej. Socialdemokraterne har stillet deres medlemmer og parlamentsmedlemmer frit, og Socialistpartiet er denne gang engageret i ja-kampagnen, med per-

sonlig deltagelse af premierminister Socrates og flere regeringsmedlemmer.

Mange frit-valgkomiteer

For det andet: Selvom nej-siden har været i stand til at mobilisere de konservative landområder, og kirken fortsat fører en aggressiv modfrit-valg-kampagne, er flere frit-valg organisationer dukket op. Disse er meget aktive og deltager i kampagnen: en samler feminister og ledende katolikker; en anden, »læger for frit valg«, samler for første gang mange læger, andre sundhedsarbejdere og forskere; en tredje henvender sig først og fremmest til unge og har foruden kunstnere (sangere og skuespillere) unge medlemmer fra socialdemokraterne, socialistpartiet og Venstrebløkken; en fjerde består af ledende kulturelle og politiske personligheder, heriblandt over hundrede parlamentsmedlemmer fra Socialdemokraterne, Socialistpartiet og Venstrebløkken. Kommunistpartiet har besluttet at danne deres egen bevægelse. Endelig har 17 ud af 24 portugisiske medlemmer af Europaparlamentet anbefalet et ja.

Venstrebløkkens kampagne

Derudover fører Venstrebløkken som parti sin egen kampagne med samlinger over hele landet og hundredtusindvis af løbesedler, i en kampagne målrettet direkte kontakt med befolkningen og centreret omkring spørgsmålet om retssagerne: Stop ydmygelsen af kvinder. Dette er faktisk det eneste spørgsmål, højrefløjen ikke er i stand til at besvare: Hvor-

dan man kan sætte en stopper for retssagerne, samtidig med at man bevarer den nuværende lov.

I løbet af den kommende måned vil vi skulle føre den sværeste kampagne siden Venstreflokken dannelse. Der er meget på spil.

En sejr til nej-siden vil betyde en tilbagevenden til et middelalderagtigt samfund.

En sejr til ja-siden vil ikke blot be-

tyde en kæmpesejr for kvinders rettigheder, men også muligheden for den første sejr for arbejderklassen efter så mange års nederlag. Dette kunne også starte en ny æra med en anden stemning for arbejdere og for venstrefløjen.

Alda Sousa er medlem af ledelsen i Venstrebløkken, et Enhedslistelignende parti, hvor den portugisiske sektion af Fjerde Internationale deltager.

MARIA JOSÉ MORGADO
Numa entrevista publicada pelo Esquerda, defende que as "questões centrais (da corrupção desportiva) são a contabilidade paralela e a promiscuidade com o poder político" PÁGINA 6

ESQUERDA

Nº 16 | 50 CÊNTIMOS | JANEIRO 2007 MENSAL | JORNAL DO BLOCO DE ESQUERDA

«... punida com prisão até 3 anos.»
Artigo 140º do Código Penal

vota
sim
PARA MUDAR A LEI

www.esquerda.net

Fim da Perseguição às Mulheres **Bloco de Esquerda**

A 11 de Fevereiro as portuguesas e portugueses vão decidir se acabam com o aborto clandestino e a perseguição das mulheres. Saiba como foram julgadas as mulheres da Maia, Aveiro e Setúbal PÁGINAS 2 e 3

FÓRUM SOCIAL MUNDIAL
Activistas de todo o mundo juntam-se em Nairobi em busca de alternativas num Continente assolado pela guerra e pela pobreza PÁGINA 7

Venstrebløkken støtter den brede ja-kampagne, samtidig med at de fører deres egen kampagne

Arbejderen på museum?

Gennem hele 2007 vil man på museer, biblioteker, mv. kunne opleve udstillinger og andre arrangementer under det fælles tema industrikultur.

AF BODIL RASMUSSEN

Kulturarv! Er det ikke noget med Holger Danske, Roskilde Domkirke, stenøkser og sortbrogede malkekøer. Nej, siger en kreds af danske museumsfolk. Fabriksbygninger, fremstillede produkter, arbejdslokaler, boliger, for slet ikke at tale om det mere u håndgribelige: Hvordan mennesker under industrialismens første godt 100 år i Danmark har oplevet verden, organiseret deres arbejdsliv, deres omgangsformer, traditioner og ritualer. Alt dette og mere til er en del af industrisamfundets kulturarv.

Og den er, skal man tro samme museumsfolk, ved at forsvinde. Det er »de sidste 150 års kulturarv, der er ved at gå tabt«.

Derfor har man fået 2007 udnævnt til industrikulturens år, med officiel og økonomisk opbakning fra Kulturministeriet og Kulturarvsstyrelsen. Konkret betyder det, at man gennem hele 2007 på museer, biblioteker, mv. vil kunne opleve udstillinger og andre arrangementer under det fælles tema industrikultur.

Det spænder vidt: Lokalhistoriske museer viser udstillinger om den industri, der engang var og måske stadig er i lokalområdet, Teknisk Museum viser gamle flyvemaskiner, og Kunstindustrimuseet ser på mærket Marimekko. Der er byvandring på Nørrebro, og Politihistorisk Mu-

seum er på banen med en udstilling med den interessante titel »Fabrik og fængsel« om sammenhængen mellem industri og straffekultur!

I den overvældende mængde af tilbud mangler dog arrangementer eller udstillinger, der fokuserer på kvindernes rolle.

Samtidig vil der blive produceret bøger, undervisningsmateriale og merchandise.

Eventkultur

Det er efterhånden blevet mere og mere almindeligt, at museer og andre kulturinstitutioner organiserer deres formidling som events – store begivenheder. Derfor har vi haft H.C. Andersen år, renæssanceår osv.

Årsagen er, at kultur- og historieformidling i højere og højere grad bliver overladt til at fungere på markedsøkonomiens vilkår. Man skal konkurrere med andre oplevelser om publikums gunst, og man skal skaffe sponsorer for at få penge til udstillinger og opreklamering. Derfor ser man da også, at der blandt samarbejdspartnere og sponsorer foruden uddannelsesinstitutioner nævnes såvel Dansk Metal og 3F, som Dansk Industri og virksomheder som MAN, Tulip og en række mindre bryggerier. Sidstnævntes bidrag er øl brygget specielt til industrikulturåret!

Og det hele skydes i gang med en »åbningsevent«, med deltagelse af Prins Joachim.

Fortid og nutid

Markedsgøgllet skal lokke folk til museerne, men her har man en bredere dagsorden. Det handler ifølge sekretariatet bag industrikulturåret om intet mindre, end at »industrisamfundets kulturarv er vigtig for vores evne til at forstå fortiden, handle i nutiden og forme fremtiden«, for »industrialiseringen (har) skabt større forandringer i danskernes hverdag end noget som helst andet historisk fænomen«.

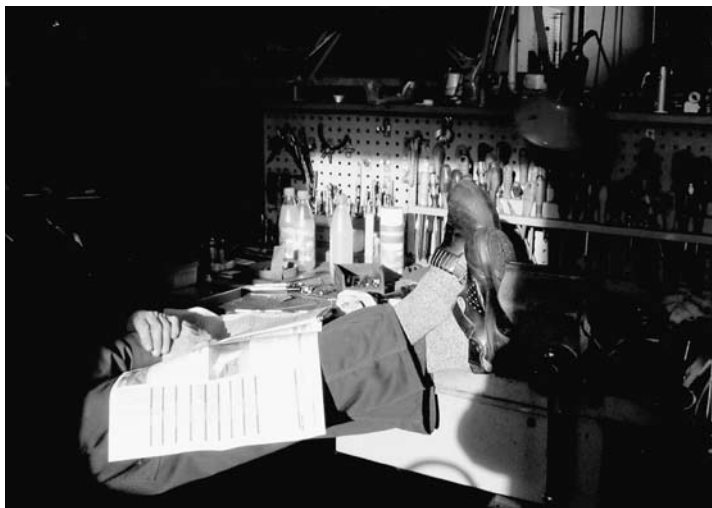
Hermed bliver den tolkning af fortiden, det billede vi får af industrisamfundet, også vigtigt i den politiske virkelighed i dag. Er industrisamfundet en saga blot, nu hvor det er kommet på museum, eller bygger vores samfund videre på nogle af de samme mekanismer, selvom vi ifølge populære opfattelser befinder os i informations- eller videnssamfundet?

Blev industrialiseringen skabt af Tietgen og andre finansmænd, eller spillede arbejderklassen en rolle? Handler industrisamfundet om maskinerne eller om mennesker, vi i dag kan identificere os med? Bliver arbejderbevægelsens beskrevet som noget fortidigt, eller noget vi kan identificere os med i dag?

Alt dette vil vi måske få nogle, sikkert meget forskellige, billeder af, hvis vi i det kommende år bevæger os på museum.

Læs mere om industrikulturens år på www.industrikultur2007.dk

Øverst th.:
Frederiksens Jern-
støberi, 1930. Billede
fra Odense By-
museum. Nederst tv.:
Bomuldsspinderi
i Vejle. Billede fra
Vejles Byhistoriske
Arkiv. Nederst tv.:
»Smed holder pause«,
foto taget af
Tenna Vikke Winther.

Kunsthistorie på Arbejdermuseet

INDUSTRIENS BILLEDER

»Arbejdermuseet – hjem til din historie« står der på banneret på Arbejdermuseets hjemmeside. Men lige præcis sådan kan det være svært at opfatte museets nye udstilling, der blev åbnet den 10. januar, som en del af industrikulturens år.

AF BODIL RASMUSSEN

På Arbejdermuseets faste udstillinger kan man opleve, hvordan arbejderklassen levede og arbejdede i forskellige tidsperioder. Her er samlet

alle hverdagens ting, der er indrettet boliger, fabrikslokaler mm. Den nye særudstilling er noget andet – en kunstudstilling. Men også vinklen er en anden. Udstillingens vil vise, »hvordan industrien har påvirket de kunstneriske udtryksformer og hvordan billedkunsten har været med til at forme vores forståelse af industrisamfundet«. Man vil nedbryde myten om, at kunsten ikke beskæftiger sig med industrisamfundet.

Og det gør man så fra en masse forskellige vinkler, delvis kronologisk opbygget:

- Vi starter med små malerier af norske bjergværker uden mennesker fra 1700-tallet. Her er det malernes fascination af det eksotiske og anderledes, der er i forgrunden.

En fascination, der sjovt nok går igen senere i udstillingen, hvor nutidige kunstnere maler nedlagte fabriksbygninger, næsten som guldaldermalerne malede Roms ruiner.

- Vi ser malerier af den sociale nød i arbejderbefolkningen omkring forrige århundredeskifte. Her er maleriet social kritik.
- Der er malerier fra 1900-tallet inde fra fabrikkerne, både dem der er bestilt af fabriksejeren for at forherlige hans virksomhed, og dem der er malet uden bestilling i solidaritet med arbejderne.
- Der er næsten abstrakte billeder, der udtrykker maskinfascination.
- Der er malerier som politisk agitation, dem der er bestilt af fagbe-

vælgelsen og viser den stolte eller den aktionerende arbejder, eller dem der er lavet af venstrefløjens som fx Røde Mor.

- Og der er malerier, der fremstiller industrien som et forurenende uhyre.

Kunstens historie eller arbejderne

Der er kort sagt rigtig mange vinkler på emnet, og de viser til fulde, at industrien spiller en rolle i dansk kunst. Det er interessant at se, man kan dykke ned i enkelte billeder, og man kan blive lidt klogere på denne del af kunsthistorien.

Problemet er bare, at netop fordi det er Arbejdermuseet, har jeg forventning om noget mere. Jeg savner en sammenhængende historie om,

hvordan arbejderne har levet og arbejdet – gerne skildret gennem kunsten. Billederne er der i spredt fægtning, men samtidig distraheres jeg af en malerobot, der skal fortælle noget om, at kunsten er blevet industrialiseret, eller et – indrømmet flot – billede af Tietgen og andre pinger, der indvier den nye dieselmotor på H.C. Ørstedværket. Det er kunsten med stort K, der er hovedperson på udstillingen, og derfor bliver jeg lidt skuffet.

Ud fra udstillingens udgangspunkt må man selvfølgelig vise de malerier, man nu engang har. Men det er interessant at se, hvilket billede udstillingen giver af arbejderne. Og en del af disse bliver stereotyper. På den ene side de kraftfulde svedende mænd i jernindustrien, på den anden side de lidende kvinder. Det

emne kunne der i sig selv komme en spændende udstilling ud af, men ikke denne gang.

Kommende udstillinger

Industriens billeder bliver ikke Arbejdermuseets eneste bidrag til industrikulturens år. Til august åbner en ny fast udstilling om industriarbejdets historie i Danmark. Skulle jeg vælge en udstilling på Arbejdermuseet i år, ville jeg nok vælge den. Og forvente, at det er her, jeg får arbejderne vinkel på industrisamfundets udvikling i Danmark.

Se mere om udstillingen på www.arbejdermuseet.dk og benyt evt. lejligheden til at besøge deres virtuelle udstilling »Danmark for folket«.

Arbejdermuseets kunstudstilling bliver fulgt op af en udstilling om industrisamfundets udvikling i Danmark.

Øverst tv.: Den officielle Industri kultur 2007-plakat. Nederst tv.: Slagtergang på Tican. Billede fra Thisted Museum, taget af Klaus Madsen. Nedenfor: Kulgravning ved Hasle, 1940-48. Billede fra Bornholms Museum.

Alle billeder i denne artikel er hentet fra hjemmesiden www.industrikultur2007.dk.

Det skrev vi for 25 år siden

Socialistisk Folkeparti og den socialdemokratiske finanslov

I februar 1982 lovede Socialistisk Folkeparti, der netop var blevet styrket betragteligt ved folketingsvalget, at stemme for den socialdemokratiske regerings finanslov, til trods for alvorlige forbehold over for dens aktuelle indhold. Partiet håbede derigennem at kunne føre samarbejdet med Socialdemokratiet videre og sådan få regeringspartiet væk fra samarbejdet med de borgerlige partier. Socialistisk Arbejderpartis ugeavis Klassekampen kritiserede SF's forhåbninger og opfordrede til en mere aktivistisk linje mod især arbejdsløsheden:

Det er naivt at tro, at man ved at være flink ved regeringen ved finanslovsafstemningen kan få samme regering til senere (altid senere) at gøre noget effektivt mod arbejdsløsheden. Det mener SF-ledelsen at have fået garantier for. Men disse garantier er mindre værd end det papir, Heinesen har skrevet dem på. Faktisk har

Anker Jørgensen siden 1974 »garanteret«, at Socialdemokratiets vigtigste mål er at bekæmpe arbejdsløsheden. Det har Socialdemokratiet også gjort siden da – på sin egen måde: ved at give så den ene, så den anden form for erhvervstilskud. Og alt imens er arbejdsløsheden steget voldsomt.

Det eneste, der kan presse regeringen, er en aktiv og kæmpende fagbevægelse, der stiller helt præcise

krav. F.eks. om 35 timers arbejdsuge nu, f.eks. om nationalisering af de virksomheder, kapitalisterne truer med at lukke. Hvornår har man hørt SF-folketingsmedlemmer opfordre til og set dem tage initiativ til at opbygge et sådant pres – så de på den baggrund kunne gå til regeringen og stille anderledes betydningsfulde arbejderkrav? Aldrig!

Vi opfordrer alle de klassebevidste folk, som vitterligt findes i SF, til omgående at kræve, at SF-ledelsen tager den tillid, som mange arbejdere viste partiet ved valget, alvorligt. Og det vil sige stoppe sin støtte til borgerlig politik, stemme imod finansloven, kaste lys over korridorforhandlingerne med regeringen – og i stedet bruge sine kræfter til kamp mod arbejdsløsheden. Bl.a. ved at mobilisere til arbejdsløshedsdemonstration 23. februar i København. Det er masseaktivitet, der skaber forandringer – ikke papir-garantier fra Heinesen.

SÅDAN TEGNER DU ABONNEMENT

Du kan tegne abonnement ved at indsende kuponen her til højre.

Vi foretrækker dog, at du bestiller abonnementet ved at indbetale beløbet på vores girokonto

Giro 906-3366
Socialistisk Information
Studiestræde 24, 1.
1455 Kbh. K

eller evt. ved at sende en check.
Det sparer tid og porto
for både dig og os!

Abonnenter i udlandet kan kun bestille almindeligt helårsabonnement.

JATAK, jeg prøver et abonnement på Socialistisk Information (sæt X):

- ☐ Særbud (seks nr.): 50 kr.
☐ Et helt år: 175 kr.
☐ Et helt år (lav indkomst): 100 kr.
(SU, kontanthjælp, pension ell.lign.)

Sådan betaler jeg:

- ☐ Beløbet er vedlagt i check
☐ Send opkrævning

Navn

Adresse

Postnr.& by

Tlf.

HUSK
FRIMÆRKE

SI
SOCIALISTISK • INFORMATION

Studiestræde 24, 1., 1455 København K.

Socialistisk Påskeseminar 2007

Rød og inspirerende påskeferie for hele familien

Her er det spændende program for påskeseminar, som SAP inviterer til for 15. gang. Der er foredrag, hvor du kan lytte og blive klogere men også stille spørgsmål og komme med indvendinger. Der er workshops med kortere introduktioner, hvor alle sammen kan udvikle nye ideer og forberede aktiviteter. Der er venstrefløjdebatterne, hvor synspunkter konfronteres. Nogle gange gnistrer det, andre gange er det mere fordrageligt, men altid med et fælles mål at udvikle synspunkterne.

På påskeseminar er også masser af plads til at udfolde sig i den omliggende natur med og uden bold. Man kan mødes over et kortspil, udvikle investeringsplanerne i Matador eller Monopoly eller udstille sin uforlignelige paratviden med Trivial Pursuit. Eller bare møde nye mennesker over en kop kaffe eller øl og en snak.

Vi slutter seminar lørdag aften med en flot og festlig påskemiddag.

Vi ses i påsken!

Her er det spændende program for påskeseminaret, som SAP inviterer til for 15. gang. Der er foredrag, hvor du kan lytte og blive klogere men også stille spørgsmål og komme med indvendinger. Der er workshops med kortere introduktioner, hvor alle sammen kan udvikle nye ideer og forberede aktiviteter. Der er venstrefløjsdebatterne, hvor synspunkter konfronteres. Nogle gange gnistrer det, andre gange er det mere fordrageligt, men altid med et fælles mål at udvikle synspunkterne. På påskeseminaret er også masser af plads til at udfolde sig i den omliggende natur med og uden bold. Man kan mødes over et kortspil, udvikle investeringsevnerne i Matador eller Monopoly eller udstille sin uforlignelige paratviden med Trivial Pursuit. Eller bare møde nye mennesker over en kop kaffe eller øl og en snak. Vi slutter seminaret lørdag aften med en flot og festlig påskemiddag. Vi ses i påsken!		Torsdag 5. april		Fredag 6. april		Lørdag 7. april		Søndag 8. april		
		PRC Ansvarlighed, forræderi, eller Berlusconi?		Latinamerika Nyt skred mod venstre?		Fodbold – racisme – arbejderbevægelse		Fælles oprydning og hjemrejse		
		OK 2008		Fagligt ungdomsarbejde – Hvad kan vi gøre?		Nyliberalismen i Danmark Bevægelse og klassekamp				
		Ledelse og kontrol Universiteternes udvikling		Kvalitetsreformen Hvad siger vi?						
		12.30		Frokost		Frokost		Frokost		Paktiske oplysninger Sted: I Jylland Børn: Vi arrangerer børnepasning og aktiviteter for børn, mens der er program. Dog ikke under velkomsten og festen lørdag aften. Tilmelding og information: Socialistisk Arbejderpart sap@sap-fi.dk
14 – 16		G8 i Rostock		Enhedsfront		Velfærdskampen What's next? Afslutningsdebat				
		Græsrodsorganisering og velfærdskamp		EU Vores projekt for et socialistisk Europa						
		Overraskelse		Venezuela Lysbilledforedrag						
16.30		Swingdans Fritidsworkshop		Store legedag Fritidsworkshop						
Onsdag 4. april										
18.00	Velkomst til Påskeseminar et Middag kl. 19.00		Aftensmad		Aftensmad		Den store påskemiddag og festivitas			
20 – 21.30	Velkomst og velkomst-workshop		Revy og Revolution Underholdning		Palæstina – Israel Vejen frem? Paneldebat					